

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI
JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

«TASDIQLAYMAN»

Jizzax davlat pedagogika universiteti

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

X.Xamzayev

2026 yil

«KELISHILGAN»

O'quv-uslubiy boshqarma

boshlig'i A.Norboyev

«KELISHILGAN»

Tarix fakulteti dekani

U.To'pchiyev

60110700 – Tarix bakalavriat ta'lim

bakalavriat ta'lim yo'nalishi bitiruvchilari uchun mutaxassislik
fanlardan

YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI

DASTURI

Bilim sohasi:	100000-Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000-Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	60110700-Tarix

JIZZAX- 2026

Ushbu dastur O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 13-dekabrdagi 836-son qarori 1-ILOVA si bilan tasdiqlangan “Oliy ta’lim tashkilotlari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasini o‘tkazish tartibi to‘g‘risida”gi NIZOM talablari asosida ishlab chiqilgan.

Dastur O‘zbekiston tarixi hamda Umumiy tarix kafedralarning 2026-yil 10-fevraldagi yig‘ilishida muhokama qilingan hamda Tarix fakultetining 2026-yil 11-fevraldagi Kengashida ma’qullangan. Universitet Kengashining 2026-yil 12-fevraldagi yig‘ilishida tasdiqlangan.

Tuzuvchilar:

- A.Pardayev - A.Qodiriy nomidagi Jizzax davlat pedagogika universiteti Umumiy tarix kafedrasi mudiri, t.f.n., dots.
- F.Toshboyev - A.Qodiriy nomidagi Jizzax davlat pedagogika universiteti O‘zbekiston tarixi kafedrasi mudiri, t.f.d.(DSc), prof.
- U.Eshonqulov - A.Qodiriy nomidagi Jizzax davlat pedagogika universiteti Umumiy tarix kafedrasi o‘qituvchisi
- S.Bozorboyev - A.Qodiriy nomidagi Jizzax davlat pedagogika universiteti O‘zbekiston tarixi kafedrasi o‘qituvchisi

Taqrizchilar:

- B.To‘ychiboyev - Guliston davlat universiteti dotsenti, t.f.n.
- R.Xolmurodov - A.Qodiriy nomidagi Jizzax davlat pedagogika universiteti O‘zbekiston tarixi kafedrasi prof.v/b., t.f.n.

KIRISH

2025-2026 o'quv yilida bitiruvchilarda O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2021-yil 16-iyuldagi 311-son buyrug'i bilan tasdiqlangan 60110700- Tarix yo'nalishi malaka talablari asosida ishlab chiqilgan ta'lim yo'nalishi o'quv rejasidagi majburiy fanlardan o'tkaziladi.

YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI O'TKAZILADIGAN FANLAR TARKIBI:

- I. O'zbekiston tarixi (Majburiy fanlar)
- II. Jahon tarixi (Majburiy fanlar)
- III. Tarix o'qitish metodikasi (Majburiy fanlar)

I. "O'zbekiston tarixi" o'quv fani bo'yicha

Bo'lajak mutaxassis kadrlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda, ularning el-yurtga, Vatanga, milliy-madaniy qadriyatlarga nishatan hurmat e'tiborini oshirishda, ma'naviy, ahloqiy jihatdan ham barkamol shaxs sifatida shakllanishida O'zbekiston tarixi fanini har tomonlama keng o'qitishning ahamiyati katta. Zero, shu fan orqali yoshlar qalbiga Vatan tuyg'usi, mardlik, jasorat, qahramonlar ibrati va oliyjanoblik fazilatlarini kirib boradi.

Yangi sharoitlardan kelib chiqib, 2017-2021-yillarga mo'ljallangan "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi"ga hamda 2022-2026 yillarga mo'ljallangan "Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi"ga muvofiq, bitiruvchilarda fan bo'yicha kompetensiyalarni shakllantirishni taqozo etadi.

Mamlakatimizda bozor munosabatlariga o'tishning hozirgi bosqichida, talaba-yoshlarda zamon talablariga javob beradigan ma'naviy fazilatlarini tarkib topirish va tarbiyalashda, ularning ongi va dunyoqarashining shakllanishida ijtimoiy-gumanitar bilimlarning hozirgi davr talablari darajasida bo'lishini tahminlash maqsadlaridan kelib chiqib, O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim fan va innovatsiyalar vazirligining "Respublika oliy o'quv yurllarida O'zbekiston tarixi fani bo'yicha Davlat Attestatsiyasi o'tkazish to'g'risida"gi 1999-yil 8-fevral 38-sonli buyrug'iga asosan 2024-2025 o'quv yilida A.Qodiriy nomi dagi JDPUning bitiruvchi talabalarini O'zbekiston tarixi fani bo'yicha Davlat Attestatsiyasini topshiradilar.

A.Qodiriy nomidagi JDPU bitiruvchi talabalarining O'zbekiston tarixi fanidan Davlat Attestatsiyasi test shaklida o'tkaziladi. O'zbekiston tarixi fani bo'yicha Davlat Attestatsiyasi davomida bitiruvchi talabalardan:

- O'rta Osiyoda, jumladan, O'zbekiston hududida ilk sivilizatsiya bosqichlaridan boshlab, ajdodlarimiz yaratgan ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarning o'ziga xos xususiyatlari, jamiyat va uning boshqaruv tamoyillaridan xabardorligi;
- tarixiy davrlarda jamiyat va uning ijtimoiy qatlamlari, ular o'rtasidagi mulkiy va huquqiy munosabatlar, ma'muriy boshqaruvning shakllanishi va takomili masalalarini yoritib bilish;
- ajdodlarimiz yaratgan davlatchilik an'analarning turli xronologik bosqichlari va ko'rinishlaridan qat'iy nazar bir butun yaxlit o'zbek davlatchiligining tadrijiyligi, davomiyligidan iborat ekanligini ko'rsata bilish;
- hududimizda ming yillar davomida shakllangan, bir necha bosqichdan iborat etnik jarayonlarni xolis yoritish va o'zbek xalqi shakllanishini ilmiy asoslab berish;
- tarixiy jarayonlardagi taraqqiyot va inqirozlarning ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy sabablari va oqibatlarini ochib bera olish;
- Vatan tushunchasining keng ma'nosi, hozirgi O'zbekiston hududidan tashqari kengroq mintaqaviy yerlarning, ya'ni butun O'rta Osiyo, Xurosonning tarixiy-madaniy mintaqasi sifatida umumiy Vatanimiz ekanligini asoslash;
- davlatchilik tarixidagi ijtimoiy institutlarning yuzaga kelishi qonuniyatlari turli bosqichlarda shaxs, jamiyat, davlatga oqilona va adolatli rahbarlik qilishning o'rnini tushuntira bilish;

- tarixiy bosqichlarda ro‘u bergan ichki iqtisodiy, harbiy munosabatlarni yoritib berish;
- tarixiy jarayonlar davomida yuz bergan ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot, ma‘naviy, madaniy va ma‘rifiy ehtiyojlarning uzviy bog‘liqligi, har bir bosqichning o‘z mazmuni va mohiyatiga ko‘ra shakllangan ma‘naviy, mafkuraviy tizim bo‘lishi lozimligini ko‘rsata bilish;
- tarixiy bosqichlarda yuz bergan tanazzul, parokandalik va davlat boshqaruvidagi nuqsonlar va oxir-oqibat salbiy holatlarni vujudga kelganligini yoritib bilish va xulosalar chiqara olish;
- istiqlol davri davlatchilik tariximizdagi yangi bosqich ekanligini, hozirgi zamon hamjamiyatida O‘zbekistonning tutgan mavqeini aniq idrok eta olish;
- o‘zbek davlatchiligi tarixi borasidagi bilimlardan ma‘naviy hayotimiz, davlatimizning ichki va tashqi munosabatlar doirasida amalda foydalana olish masalasini yoritib bilish;
- O‘zbekiston tarixiga oid adabiyotlar bilan tanishligi, ular yordamida erkin fikr yuritib bilish talab etiladi.

2025-2026 o‘quv yilida “O‘zbekiston tarixi” fanidan o‘tkaziladigan Davlat Attestatsiyasi sinovining asosiy savollari

I blok

O‘zbekiston tarixining ibtidoiy jamoa tuzumi bosqichidan to shayboniylar hukmronligi o‘rnatilgunga qadar bo‘lgan davrlar bo‘yicha.

1. “O‘zbekiston tarixi” fani predmeti va uni o‘rganishning ahamiyati.
2. O‘rta Osiyo insoniyat sivilizatsiyasining qadimiy o‘choqlaridan biri.
3. O‘zbekiston hududida ajdodlarimizning eng qadimiy yashagan manzilgohlari.
4. “O‘zbekiston tarixi” fanini o‘rganishning nazariy-metodologik asoslari.
5. Vatanimiz hududida bronza davri va uning o‘ziga xos xususiyatlari.
6. “O‘zbekiston tarixi”ni o‘rganishda arxeologik va yozma manbalarning ahamiyati.
7. O‘rta Osiyo jahonning antropogen mintaqalaridan biri sifatida.
8. O‘zbekiston hududida ibtidoiy jamoa tuzumi, uning tarixiy bosqichlari.
9. Vatanimiz hududida urug‘chilik tuzumi va uning o‘ziga xos xususiyatlari.
10. O‘zbekiston hududida paleolit davri bosqichlari va bu davrga oid topilgan arxeologik yodgorliklar.
11. O‘zbekiston hududida yashagan qadimgi odamlarning ilk diniy qarashlari.
12. O‘zbekiston hududida mezolit davri va uning o‘ziga xos xususiyatlari.
13. O‘zbekiston hududida neolit davri.
14. O‘zbekiston hududida mezolit davriga oid yodgorliklar.
15. O‘rta Osiyoda Joytun va Kaliaminor madaniyati yodgorliklari.
16. Neolit davri va uning o‘ziga xos xususiyatlari.
17. Vatanimiz hududida birinchi va ikkinchi ijtimoiy mehnat taqsimoti va uning o‘ziga xos xususiyatlari.
18. Vatanimiz hududida ibtidoiy jamoa tuzumining yemirilishi, mulkiy tengsizlik va ijtimoiy tabaqalarning vujudga kelishi.
19. O‘rta Osiyo hududida ibtidoiy odamlarning turmushi va xo‘jalik yuritishi.
20. Vatanimiz hududida ikkinchi yirik mehnat taqsimoti va uni vujudga keltirgan tarixiy shart-sharoitlar.
21. Vatanimiz hududidagi eng qadimgi qabila va elatlar, ularning ijtimoiy-madaniy hayoti.
22. Davlatchilik tushunchasi. Ilk davlat birlashmalarining vujudga kelishiga ta‘sir ko‘rsatgan tarixiy shart-sharoitlar.
23. O‘zbekiston hududida ilk davlat uyushmalarining vujudga kelishiga sabab bo‘lgan tarixiy shart-sharoit va omillar.
24. Qadimgi Xorazm va Qadimgi Baqtriya davlatlari.
25. Zardushtiylik dinining paydo bo‘lishi.

26. Qadimgi Xorazm, Baqtriya va Murg'ob vohasi Zardushtiylik dinining Vatani.
27. Zardushtiylik dinining O'rta Osiyo bo'ylab tarqalishi va uning qadimgi xalqlar ma'naviy hayotida tutgan o'rni.
28. "Avesto" kitobi - Vatanimiz tarixini o'rganishda muhim manba.
29. "Avesto" kitobida ma'naviy qadriyatlarning aks etishi.
30. Zardushtiylik dinida "ezgu oy, ezgu fikr, ezgu amal" falsafasi.
31. O'rta Osiyoning Eron Ahamoniylari tomonidan istilo qilinishi va uning oqibatlari.
32. Eron Ahamoniylariga qarshi O'rta Osiyo xalqlarining ozodlik uchun kurashi.
33. O'rta Osiyoning Makedoniyalik Iskandar tomonidan istilo qilinishi va uning oqibatlari.
34. Yunon-makedon istilochilarga qarshi O'rta Osiyo xalqlarining ozodlik uchun kurashi.
35. Salavkiylar hukmronligi davrida O'rta Osiyo xalqlari.
36. Yunon-Baqtriya davlati. Ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hayot.
37. Qadimgi Qang' davlati.
38. Qadimgi Farg'ona (Davan) davlati.
39. Qadimgi Xorazm davlati (mil.av. IV milodiy IV asrlar).
40. Kushonlar saltanati davlatchiligimiz tarixida tutgan o'rni.
41. Kushonlar hukmronligi davrida madaniy hayot.
42. Qadimiy yo'llar ("Lojuvard yo'li", "Shox yo'li") ulaming qadimgi xalqlar ijtimoiy-iqtisodiy hayotida tutgan o'rni.
43. Buyuk ipak yo'li va uning Vatanimiz tarixida tutgan o'rni.
44. Amir Temur va temuriylar davrida Buyuk Ipak yo'lining yuksalishi.
45. O'zbek xalqining etnik shakllanishi va uning bosqichlari.
46. Turon, Turkiston, Xuroson va Movarounnahr atamalarining tarixiy talqini.
47. Ilk o'rta asrlarda yerga egalik munosabatlarining shakllanishi.
48. Ilk o'rta asrlar davrida O'rta Osiyoda etnik jarayonlar.
49. Xioniylar davlati.
50. Kidariylar davlati.
51. Eftaliylar davrida O'rta Osiyo xalqlari.
52. Turk xoqonligi davrida O'rta Osiyoda ijtimoiy-siyosiy hayot.
53. Arablarning O'rta Osiyoga bosqinchilik yurishlari va uning oqibatlari.
54. O'rta Osiyoda islom dinining keng yoyilishi.
55. O'rta Osiyoda arab istilosiga qarshi xalq ozodlik harakatlari.
56. Tohiriylar va Safforiylar davlati.
57. IX-XII asrlarda ijod qilgan O'rta Osiyolik allomalarning jahon sivilizatsiyasiga qo'shgan hisssasi.
58. Arab xalifaligiga qarshi Muqanna qo'zg'oloni.
59. Somoniylar davlati - O'rta Osiyoda tashkil topgan birinchi markazlashgan davlat.
60. Somoniylar davrida ijtimoiy va iqtisodiy hayot.
61. G'aznaviylar davlati.
62. Qoraxoniylar davlati.
63. Buyuk mutafakkirlar Muhammad al-Xorazmiy va Ahmad al-Farg'oniylarning ilmiy merosi.
64. Saljuqiylar daviati.
65. Xorazmshohlar saltanati va uning yuksalishi.
66. IX-XII asrlarda O'rta Osiyoda ilm-fanning rivojlanishiga ta'sir ko'rsatgan sabablar.
67. Abu Rayhon Beruniy ilmiy merosi.
68. O'rta Osiyoda islom madaniyatining rivojlanishida Imom al-Buxoriy va Imom at-Termiziylarning o'rni.
69. Mahmud Qoshg'ariy, Yusuf Xos Xojib va Ahmad Yugnakiy asarlarining ahamiyati.
70. IX-XII asrlarda me'morchilik, qurilish san'atining rivoji.
71. Buyuk allomalar Abu Ali ibn Sino va Abu Nasr Forobiy ilmiy merosi.

72. Xorazmshohiar saltanatining mo'g'ullar tomonidan istilo qilinishiga sabab bo'lgan omillar.
73. Mo'g'ullar istilosi va uning oqibatlari.
74. Mo'g'ullar zulmiga qarshi ozodlik harakatlari.
75. Jaloliddin Manguberdi - valanparvar siymo.
76. Mo'g'ullar istilosidan keyin O'rta Osiyoda ijtimoiy-siyosiy vaziyat.
77. Chig'atoy ulusi davrida ijtimoiy-iqtisodiy hayot.
78. XIV asming o'rtalarida Movarounnahrda siyosiy vaziyat. Sarbadorlar harakati
79. Samarqandda Sarbadorlar harakati.
80. Amir Temur davlatining tashkil topishi va uning harbiy yurishlari.
81. Amir Temur markazlashgan davlat asoschisi.
82. Amir Temur davlatining ma'muriy va harbiy tuzilishi.
83. Amir Temurning xorijiy mamlakatlar bilan savdo diplomatik aloqalari.
84. Amir Temur davrida me'morchilik va qurilish.
85. Amir Temur hukmronligi davrida O'rta Osiyoda ijtimoiy-iqtisodiy hayot.
86. "Temur Tuzuklari" va uning ahamiyati.
87. Amir Temur davrida savdo-sotiqning rivojlanishi.
88. Amir Temur davrida ilm-fan va madaniy hayot.
89. Amir Temur davrida tashqi siyosat va diplomatiya.
90. Amir Temur saltanatining inqirozi va uning oqibatlari.
91. Mirzo Ulug'bek davrida Movarounnahrda ijtimoiy-iqtisodiy hayot.
92. Temuriylar davrida Movarounnahr va Xurosondagi siyosiy vaziyat.
93. XIV-XV asrlarda ilm-fan va madaniyatning rivojlanishiga ta'sir ko'rsatgan tarixiy shart-sharoitlar.
94. Mirzo Ulug'bek davlat va ilm-fan arbobi.
95. Temuriylar davrida ijtimoiy-iqtisodiy hayot.
96. Temuriylar davrida ilm-fan va madaniyat.
97. Alisher Navoiy davlat arbobi va mutafakkir shoir.
98. Temuriylar davrida me'morchilik va san'at.
99. Temuriylar davlatining inqirozga yuz tutish sabablari va oqibatlari.

II blok

Shayboniylar hukmronligi davridan to O'zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligining qo'lga kiritilganigacha

1. XV asr oxiri XVI asr boshlarida Movarounnahr va Xurosondagi siyosiy vaziyat.
2. Ko'chmanchi o'zbeklar davlatining tashkil topishi. Muhammad Shayboniyxon.
3. Shayboniylar tomonidan Temuriylar saltanatining tugatilishi.
4. Zahiriddin Muhammad Bobur - davlat arbobi va shoir.
5. "O'zbek" atamasining kelib chiqishi va O'rta Osiyoda keng yoyilishi.
6. Shayboniylar sulolasining hukmronligi davrida Movarounnahr.
7. Shayboniylar davrida ijtimoiy-iqtisodiy hayot.
8. Shayboniylar davrida fan va madaniyat.
9. Ashtarxoniylar sulolasi hukmronligining o'rnatilishi.
10. Ashtarxoniylar hukmronligi davrida ijtimoiy-iqtisodiy hayot.
11. Ashtarxoniylar davrida ijtimoiy-siyosiy parokandalik va uning oqibatlari.
12. Buxoro amirligining vujudga kelishi.
13. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Buxoro amirligida ijtimoiy-siyosiy hayot.
14. Buxoro amirligida madaniy hayot va jadidchilikning vujudga kelishi.
15. Mang'itlar sulolasi hukmronligi davrida Buxoro amirligi.
16. XVI asr boshlarida Xorazmdagi siyosiy vaziyat.
17. Xiva xonligining vujudga kelishi.
18. Qo'ng'irotlar sulolasi hukmronligi davrida Xiva xonligi.

19. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Xiva xonligida ijtimoiy-siyosiy hayot.
20. Xiva xonligida me'morchilik va qurilish.
21. XVI-XVIII asrlarda Buxoro va Xiva xonligi o'rtasidagi o'zaro munosabatlar.
22. XIX asrning 2-yarmida Xiva xonligida ijtimoiy-madaniy hayot.
23. Qo'qon xonligining tashkil topishi va siyosiy jarayonlar.
24. Qo'qonda Minglar sulolasi.
25. Qo'qon xonligida yer egaligi va soliqlar.
26. Qo'qon xonligida ijtimoiy hayot va madaniyat.
27. XIX asrning birinchi yarmida Qo'qon-Buxoro munosabatlari.
28. O'zbek xonliklari davrida O'rta Osiyodagi siyosiy tarqoqlik.
29. O'rla Osiyo xonliklarining davlat boshqaruv tizimi.
30. XVII-XVIII asrlarda o'zbek xonliklarining o'zaro munosabatlari.
31. XIX asrning birinchi yarmida O'rta Osiyoda madaniy hayot.
32. XVI-XIX asrlarda o'zbek xonliklari hayotida islom dini va uning ahamiyati.
33. XVIII-XIX asrlarda o'zbek xonliklarining Rossiya bilan o'zaro savdo-iqtisodiy aloqalari.
34. Rossiya imperiyasining O'rta Osiyoga uyushtirilgan harbiy ekspeditsiyalari (Bekovich Cherkasskiy, F. Beneveni va boshqalar).
35. XIX asrda Buyuk Britaniyaning o'zbek xonliklariga amalga oshirgan diplomatik missiyalari.
36. XVIII asr va XIX asrning birinchi yarmida Rossiya imperiyasining o'zbek xonliklari bilan o'zaro munosabatlari.
37. Rossiya va Angliyaning O'rta Osiyo uchun olib borgan o'zaro kurashi.
38. Rossiya imperiyasining O'rta Osiyoni bosib olish uchun amalga oshirgan harbiy harakatlari.
39. Chorizmning Turkislonni bosib olishdan ko'zlagan iqtisodiy va siyosiy maqsadlari.
40. Rossiya imperiyasi tomonidan Toshkentning bosib olinishi.
41. Rossiya imperiyasi tomonidan Qo'qon xonligining tugatilishi.
42. Turkiston general-gubernatorligining tashkil etilishi.
43. Turkiston general-gubernatorligining ma'muriy boshqaruv tizimi.
44. Rossiya imperiyasi tomonidan Samnraqandning bosib olinishi.
45. Rossiya imperiyasining Buxoro amirligi ustidan o'z hukmronligini o'rnatishi.
46. Rossiya imperiyasi tomonidan Xiva xonligining bosib olinishi.
47. Turkiston iqtisodiyolining Rossiya imperiyasi manfaatlariga boysundirilishi.
48. Turkistonda Rossiya imperiyasi mustamlakachilik ma'muriy idora usulining joriy etilishi.
49. Turkistonda Rossiya imperiyasi mustamlakachiligi davrida sanoat qurilishi va tijorat ishlari.
50. O'rta Osiyoda Rossiya imperiyasi tomonidan temir yo'llarning qurilishi va undan ko'zlangan maqsadlar.
51. Rossiya imperiyasi mustamlakachilik siyosatining Turkiston xalqlarining ma'naviy-ma'rifiy hayotiga salbiy ta'siri.
52. Rus-tuzem maktablarining tashkil etilishi va ularning mustamlakachilik mohiyati.
53. Rossiya imperiyasi mustamlakachilarining Turkistondagi yer-suv munosabatlariga doir siyosati.
54. Rossiya imperiyasining aholini ko'chirish siyosati va uning oqibatlari.
55. XIX asrning ikkinchi yarmi va XX asr boshlarida Turkistonda ijtimoiy-siyosiy hayot.
56. Turkiston xalqlarining Rossiya imperiyasi mustamlakachilik zulmiga qarshi ozodlik harakatlari.
57. Farg'ona vodiysida Rossiya imperiyasi mustamlakachilarga qarshi ozodlik harakatlari.
58. Rossiya imperiyasi istibdodiga qarshi Po'latxon qo'zg'oloni.
59. Rossiya imperiyasi mustamlakachiligiga qarshi 1892-yilgi Toshkent qo'zg'oloni.
60. Dukchi Eshon boshchiligidagi ko'larilgan ozodlik harakati.
61. XIX asr oxirida Turkistonda ijtimoiy-siyosiy vazivai.

62. Turkistonda jadidchilik harakati, jadidlarning ijtimoiy va siyosiy qarashlari.
63. XX asr boshlarida Buxoro amirligidagi ijtimoiy-siyosiy vaziyat. "Yosh buxoroliklar".
64. XX asr boshlarida Xiva xonligida ijtimoiy-siyosiy vaziyat. "Yosh xivaliklar".
65. Birinchi jahon urushi va uning Turkistonga ta'siri.
66. O'rta Osiyodagi 1916 yil xalq qo'zg'oloni va uning tarixiy ahamiyati.
67. 1917 yil fevral inqilobtdan keyin Turkistondagi siyosiy kuchlarning faollashuvi.
68. 1917 yil fevral inqilobidan so'ng Turkiston jadidlarining siyosiy faoliyati.
69. Toshkentda 1917 yil ishchi va soldallarning qurolli qo'zg'oloni va hokimiyatning sovetlar qo'liga o'tishi.
70. 1917 yil oktabr davlat to'ntarishi. Turkistonda mustabid Sovet hokimiyatining o'rnatilishi.
71. Sovetlar davrida Turkistonda "Harbiy kommunizm" siyosati va uning oqibatlari.
72. "Turkiston muxtoriyati"ning tashkil etilishi va unga sovet hokimiyatining munosabati.
73. Turkistonda istiqloqlchilik harakati va uning mohiyati.
74. Farg'ona vodiysi sovet tuzimiga qarshi istiqloqlchilik harakatining markazlaridan biri.
75. XX asr 20-30-yillaridagi istiqloqlchilik harakatining mag'lubiyatga uchrash sababiari.
76. Milliy davlat chegaralanishi
77. Xiva xonligining sovetlar hukumati tomonidan tugatilishi.
78. Buxoro amirligining sovetlar hukumati tomonidan tugatilishi.
79. Buxoro Xalq Sovet Respublikasining tashkil etilishi, ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlar.
80. Xorazm Xalq Sovet Respublikasining tashkil etilishi, ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlar.
81. XX asrning 20-30-yillarida O'zbekistonda madaniy hayot.
82. Buxoro va Xorazm xalq sovet respublikalarida istiqloqlchilik harakati.
83. Sovetlar davrida yangi iqtisodiy siyosatga o'tish (YaiS) va uning mohiyati.
84. Sovetlar davrida yangi iqtisodiy siyosatga barham berilishi va ma'muriy buyruqbozlik tizimining qaror topishi,
85. O'rta Osiyoda 1924-1925 yillardagi milliy davlat chegaralanishi va undan ko'zlangan maqsad.
86. O'zbekiston SSR ning tashkil etilishi.
87. O'zbekistonda jamoalashtirish siyosati va uning oqibatlari.
88. O'zbekistonda industrilashtirish (sanoatlashtirish) siyosati va uning mohiyati.
89. O'zbek xalqining ikkinchi jahon urushi yillarida fashizm ustidan qozonilgan g'alabaga qo'shgan hissasi.
90. Ikkinchi jahon urushi yillarida O'zbekiston qishloq xo'jaligi.
91. Ikkinchi jahon urushi yillarida O'zbekistonda ilm-fan va madaniyat.
92. Ikkinchi jahon urushi yillarida o'zbek xalqining ko'chirib keltirilgan aholiga baynalmilal yordami.
93. XX asrning 30-40 yillarida sovet hokimiyatining O'zbekistonda olib borgan qatag'on siyosati va uning oqibatlari.
94. Sovetlar davrida milliy qadriyatlamining toptalishi.
95. XX asrning 50-yillarida O'zbekistonda ma'muriy-buyruqbozlik siyosatining kuchayishi va qatag'onlik siyosatining yangi bosqichi.
96. Sharof Rashidov buyuk davlat va jamoat arbobi.
97. O'zbekistonda paxta yakkahokimligining kuchayishi va uning oqibatlari.
98. XX asrning 60-80-yillarida O'zbekiston iqtisodiy va ijtimoiy hayotidagi turg'unlik.
99. XX asrning 80-yillaridagi "Paxta ishi" va "O'zbek ishi". Uydirma va haqiqat.
100. XX asrning 80-yillari o'rtalarida O'zbekistonda qayta qurish va uning mohiyati.

III blok.

Mustaqillik yillarida O'zbekiston Respublikasida ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy, madaniy-ma'rifiy jarayonlar. O'zbekiston mustaqillik va ma'naviy yuksalish yillarida

1. Mustaqillik o'zbek xalqining azaliy orzu-intilishi.
2. Mustaqillik arafasida sobiq SSSR hamda O'zbekiston SSRdagi siyosiy, iqtisodiy vaziyat (1989-1991 y.).
3. O'zbekiston Respublikasi "Mustaqillik Deklaratsiyasi"ning qabul qilinishi va uning tarixiy ahamiyati.
4. O'zbekiston Respublikasi davlat suverenitetining qo'lga kiritilishi va uning tarixiy ahamiyati.
5. "O'zbekiston Respublikasining Davlat mustaqilligi to'g'risida"gi qonuni va uning tarixiy ahamiyati.
6. Mustaqillik yillarida O'zbekistonda huquqiy-demokratik davlat asoslarining shakllanishi.
7. O'zbekiston Respublikasi Davlat ramzlarining qabul qilinishi.
8. "O'zbekiston Respublikasi Davlat bayrog'i to'g'risida"gi qonunning qabul qilinishi va uning mohiyati.
9. "O'zbekiston Respublikasi Davlat gerbi to'g'risida"gi qonunning qabul qilinishi va uning mohiyati.
10. "O'zbekiston Respublikasi Davlat madhiyasi to'g'risida"gi qonunning qabul qilinishi va uning mohiyati.
11. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining qabul qilinishi va uning tarixiy ahamiyati.
12. Mustaqillik yillaridagi ijtimoiy islohotlar.
13. Mustaqillik yillaridagi Oliy ta'lim tizimidagi islohotlar va undan ko'zlangan maqsad-vazifalar.
14. Mustaqillik yillarida yurtimizda davlatchilik rivojining yangi bosqichga ko'tarilishi.
15. O'zbekiston Respublikasida bozor munosabatlariga o'tish jarayonida amalga oshirilgan iqtisodiy islohotlar.
16. Axborotlashgan jamiyatda yoshlar ongida ma'naviy va g'oyaviy imunitetni shakllantirish masalalari.
17. O'zbekistonda ta'lim sohasida olib borilayotgan islohotlar, muammo va yechimlar.
18. O'zbekistonda davlat hokimyatining taqsimlanishi (qonun chiqaruvchi, ijro etuvchi va sud).
19. Islom Karimov- O'zbekistonning birinchi prezidenti va buyuk davlat arbobi.
20. O'zbekistonda saylov tizimi islohotlari va tartiblari.
21. O'zbekistonda ikki palatali parlamentning tashkil qilinishi va uning jamiyatni demokratlashtirish jarayonidagi o'rni.
22. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonun chiqaruvchi palatasi va uning vakolatlari.
23. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlis Senati va uning vakolatlari.
24. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi, uning tarkibi va funksiyalari. Mustaqillik yillarida O'zbekistonda sud islohotlari. Sud tizimining liberallasuvi.
25. O'zbekistondagi siyosiy partiyalar va ularning ijtimoiy-siyosiy hayotdagi o'rni.
26. O'zbekistonda Oliy Majlisning inson huquqlari bo'yicha vakili (Ombudsman)ning tuzilishi va uning roli.
27. Fuqarolik jamiyati tushunchasi va O'zbekistonda fuqarolik jamiyatini yaratish bo'yicha amalga oshirilgan choralar.
28. O'zbekistonda o'z-o'zini boshqarish organlari va ularning yanada rivojlantirilishi.
29. Mustaqillik yillarida O'zbekistonda fuqarolik jamiyatini yaratishda ommaviy axborot vositalarining o'rni.
30. O'zbekistonda millatlararo totuvlikning ta'minlanishi. Milliy-madaniy markazlar faoliyati.

31. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining tarkibiy tuzilishi, Konstitutsiyaviy islohotlar va uning qisqacha mazmuni.
32. O'zbekistonda yoqilg'i-energetika va g'alla mustaqilligining ta'minlanishi masalalari.
33. Mustaqillik yillarida O'zbekiston sanoatini tubdan yangilash.
34. Mustaqillik yillarida O'zbekistonda qishloq-xo'jaligini rivojlantirish bo'yicha olib borilgan islohotlar va uning natijalari.
35. O'zbekiston fermer xo'jaliklari va ularni yanada rivojlantirish istiqbollari.
36. O'zbekiston Respublikasi tashqi siyosatining asosiy tamoyillari.
37. O'zbekistonning jahon hamjamiyatida tutgan o'рни.
38. O'zbekiston va BMT o'rtasida hamkorlik.
39. O'zbekiston va YUNESKO o'rtasida hamkorlik.
40. O'zbekistonning xalqaro tashkilotlar bilan o'zaro munosabatlari.
41. O'zbekistonning MDH da tutgan o'рни.
42. O'zbekistonning Yevropa davlatlari bilan olib borayotgan hamkorlik aloqalari.
- 4.3. O'zbekistonning Osiyo mamlakatlari bilan ko'p tomonlama aloqalari va uning samaralari.
44. O'zbekistonning Rossiya Federatsiyasi bilan olib borayotgan strategik hamkorlik aloqalari.
45. O'zbekistonning xalqaro hamjamiyat tomonidan tan olinishi va uning integratsiyalashuvi.
46. O'zbekiston Respublikasining birinchi Prezidenti Islom Karimovning "Tarixiy xotirasiz kelajak yo'q" asari va uning mazmuni.
47. O'zbekistonda vijdon erkinligi va diniy bag'rikenglik.
48. O'zbekistonda diniy fundamentalizm va ekstremizmga qarshi kurash.
49. Mustaqillik yillarida milliy an'ana va qadriyatlarining tiklanishi.
50. "Davlat tili to'g'risida"gi qonuning qabul qilinishi, o'zbek tiliga davlat tili maqomining berilishi.
51. Taraqqiyotning "O'zbek modeli" va uning mazmun-mohiyati.
52. O'zbekistonda xususiylashtirish jarayonlari va mulkdorlar sinfining shakllanishi.
53. O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning rivojlanishi.
54. O'zbekistonda avtomobilsozlik sanoatining barpo etilishi va uni rivojlantirishning istiqbollari.
55. O'zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan kuchli ijtimoiy siyosatning roli.
56. Jamiyatning demokratlashuvida qonun usluborligi.
57. O'zbekiston Respublikasining birinchi Prezidenti Islom Karimovning "Yuksak ma'naviyat -yengilmas kuch" asarining mazmun va mohiyati.
58. Mustaqillik yillarida O'zbekistonda ilm-fan taraqqiyoti.
59. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi qonuni va uning amaliyotga tadbiiq etilishi.
60. O'zbekistonda "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" va uning ahamiyati.
61. O'zbekistonda pedagogik kadrlar tayyorlash masalalari.
62. Ma'naviyat - insonning ulg'ayish va kuch-qudrat manbaidir.
63. Mustaqillik yillarida ma'naviy va madaniy qadriyatlarning tiklanishi.
64. Mustaqillik yillarida madaniy sohada erishilgan yutuqlar.
65. Mustaqillik yillarida tarixiy obidalar va moddiy merosni tiklash hamda saqlash masalalari.
66. O'zbekistonda teatr va kino san'ati.
67. Barkamol avlod tarbiyasida jismoniy tarbiya va sportning o'рни.
68. Mustaqillik yillarida O'zbekistonda sog'liqni saqlash tizimidagi islohotlar.
69. Mustaqillik yillarida Buyuk ipak yo'li an'analariining tiklanishi va uning bugungi kundagi ahamiyati.
70. O'zbek xalqi ma'naviy hayotida islom dinining o'рни.
71. Bugungi kunning mafkuraviy manzarasi. Globallashuv davrida inson ongi uchun kurash.

72. O'zbekistonning xalqaro miqyosdagi narkobiznes, odam savdosi va boshqa jinoyatlarga qarshi kurashdagi hisssasi.
73. O'zbekistonning Afg'onistonda tinchlik va barqarorlikni ta'minlash masalasidagi faoliyati.
74. O'zbekistonda ekologik muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari.
75. Mintaqaviy va milliy xavfsizlik masalalari, ularning o'zaro bog'liqligi.
76. Xalqaro terrorizmga qarshi kurashda O'zbekistonning tutgan o'rni.
77. O'zbekistonda qishloqlarni rivojlantirish muammosi va bu boradagi amaliy ishlar hamda uning samaralari.
78. Mustaqillik yillarida O'zbekistonda shaharsozlikning ravnaqi.
79. 1996 yildan yurtimizda yillarning nomlanishi va undan ko'zlangan maqsad- vazifalar.
80. Mustaqillik yillarida O'zbekistonda davlat va din o'rtasidagi munosabatlar.
81. O'zbekistonning Markaziy Osiyo mintaqasidagi geosiyosiy o'rni.
82. O'zbekistonda nodavlat tashkilotlarining faoliyati.
83. O'zbekistonda "Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'g'risida"gi qonun va uning ahamiyati.
84. Jamiyatning shakllanishida oila va mahallaning o'rni.
85. Milliy urf-odat va marosimlarning xalqimiz hayotidagi o'rni.
86. O'zbekistonning "Shanxay hamkorlik tashkiloti"dagi o'rni va roli.
87. Orol muammosi va uni bartaraf etishda O'zbekistonning xalqaro maydondagi faoliyati.
88. Xorazm Ma'mun Akademiyasining tiklanishi va uning O'zbekiston tarixida tutgan o'mi.
89. Mustaqillik yillarida O'zbekistonda yoshlarga oid davlat siyosati.
90. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning "Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak" asari va uning mazmuni.
91. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning O'zbekiston Respublikasini 2017-2021 yillarda yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi (O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi PF- 4947 sonli Farmoni).
92. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2017-yil 30-iyunda bo'lib o'tgan "Kamolot" yoshlar ijtimoiy harakatining IV quriltoyidagi nutqi va undan kelib chiqadigan vazifalar.
93. Mustaqillik yillarida O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlar tizimidagi islohotlar, "Vatan himoyachilari kuni" va uning mohiyati.
94. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasi 72-sessiyasidagi ma'mzasi va uning mazmuni.
95. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning "Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyal bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz" nomli asari va uning mazmun-mohiyati.
96. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning "Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir" nomli asari va uning mazmun-mohiyati.
97. O'zbekistonda "2018 yil - Faol tadbirkorlik, innovatsion g'oyalar va texnologiyalarni qo'llab quvvatlash yili" davlat Dasturiga muvofiq amalga oshirilgan ishlar.
98. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2018 yil 28 dekabrda Oliy Majlis Senati va Qonunchilik palatasi deputatlariga Murojaatnomasi va undan kilib chiqadigan vazifalar.
99. O'zbekistonda "2019 yil - Faol investitsiyalar va ijtimoiy rivojlanish yili" davlat Dasturiga muvofiq amalga oshirilgan ishlar.
100. 2022-2026 yillarga mo'ljallangan "Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi"
101. O'zbekistonning xalqaro reyting va indekslardagi natijalari

Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari.

Rahbariy adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. - T.: O'zbekiston, 2023.
2. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. 1-jild. -T.: O'zbekiston, 2017.
3. Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziliri bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild. -T.: O'zbekiston, 2018.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni // "Xalq so'zi", 2017 yil 8 fevral.
5. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947 sonli Farmoni.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning 2018 yil 28 dekabrda Oliy Majlis Senati va Qonunchilik palatasi deputatlariga Murojaatnomasi // "Xalq so'zi", 2018 yil 29 dekabr.

Darslik va o'quv qo'llanmalar

1. Murtozayeva R.X. va boshq., O'zbekiston tarixi, Toshkent, Donishmand ziyosi, 2020
2. Sagdullayev A.S. va boshq., O'zbekiston tarixi. Birinchi kitob. Toshkent, Donishmand ziyosi, 2020.
3. Xolboyev Z., Xolboyeva M. O'rta Osiyoning tarixiy-madaniy o'lkalari. T., "VneshInvestProm", 2016.
4. Eshov B. va b. O'zbekiston tarixi. 1-kitob. T., "Vneinvestprom", 2019.
5. Eshov B. va b. O'zbekiston tarixi. 2-kitob. T., "Vneinvestprom", 2019.
6. O'zbekiston tarixi. Darslik. 1-kitob. Toshkent, Fan, 2018.
7. Mirzayev B.N.. O'zbek davlatchiligi tarixida Shayboniy hukmdorlarning tutgan o'rni / Monografiya. – Toshkent: SARVAR PRINT nashriyoti, 2024.
8. Mirzayev B.N., Valiyev A.X. O'zbekiston tarixi fanida innovatsiyalar. Uslubiy qo'llanma. Jizzax., 2024.
9. Mirzayev B.N. O'zbekiston tarixi. O'quv qo'llanma. Toshkent., 2025.
10. Ziyoyeva D. O'zbekiston shaharlari XIX asrning ikkinchi yarmi – XX asr boshlarida. -T., Yangi nashr, 2017.
11. Mamadaliyev X. O'zbekiston shaharlari IX-XII asrlarda. -T., Adolat uchqunlari, 2017.
12. Eshov V., Odilov A. O'zbekiston tarixi. 2-jild. XIX asrning ikkinchi yarmi - 1989 yil, iyun (Oliy o'quv yurtlari talabalari uchun darslik). -T., "Yangi asr avlodi". 2015.
13. Usmonov Q., Burxonova S. va boshq. O'zbekiston tarixi (Darslik). -T., 2015.
14. Qodirov V., Matyaqubov X. O'zbekiston tarixidan mavzular bo'yicha izohli lug'at. -T., TDPU. 2016.

Qo'shimcha adabiyotlar.

1. A'zamxo'jayev S. Turkiston Muxtoriyati. -T., "Ma'naviyat", 2000.
2. Ablat Xo'jayev. Buyuk ipak yo'li. -T., "O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi" davlat nashriyoti. 2007.
3. Ahmedov V. Sohibqiron Temur. -T., "A.Qodiriy nomidagi xalq merosi", 1999.
4. Alimova D. Mustabid tuzumning O'zbekiston milliy boyliklarni talash siyosati: tarix shohidligi va saboqlari (1865-1990 yillar). - T.: Sharq, 2000.
5. Amir Temur ko'ragon. Tuzuki Temuriy. -T., "Fan", 1999.
6. Amir Temur saboqlari. -T., "Sharq", 1998.
7. Amir Temur va Temuriylar davrida adabiyot va san'at. - T., "G'ofur G'ulom nomidagi adabiyot va san'at", 1996.

8. Asqarov A. O'zbek xalqining kelib chiqishi tarixi. -T., "O'zbekiston", 2016.
9. Asqarov A. O'zbek xalqining etnogenezi va etnik tarixi. -T., "Universitet", 2007.
10. Axmedov B. Amir Temur va Ulug'bek zamondoshlari xotirasida. -T., "O'qituvchi", 1996.
11. Axmedov B. Amir Temurni yod etib. -T., "O'zbekiston", 1996.
12. Axmedov B. Tarixdan saboqlar. -T., "O'qituvchi", 1994.
13. Azamat Ziyov. O'zbek davlatchiligi tarixi. T. "Sharq", 2001.
14. Azimov Ye. Amir Temur saltanati. -T., "G'ofur G'ulom nomidagi adabiyot va san'at nashriyoti", 1996.
15. Azizxo'jayev F. Mustaqillik: kurashlar, iztiroblar, quvonchlar. -T., "Akademiya", 2001.
16. Bo'riyev O. Temuriylar davri yozma manbalarida Markaziy Osiyo. -T., "O'zbekiston", 1997.
17. Dadaboyev X. Jadidchilik: islohot, yangilanish. mustaqillik va taraqqiyot uchun kurash. T. "Yozuvchi", 1996.
18. Eshov B. O'zbekiston davlatchiligi tarixi. -T., 2011.
19. Ibrohimov A. Biz kim O'zbeklar.... -T., "Sharq", 1999.
20. Mualliflar jamoasi. Amir Temurning harbiy mahorati. -T., "Universitet", 1999.
21. Muhammad Ali. Amir Temur solnomasi. -T., "Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi", 2008.
22. Mustaqil O'zbekiston tarixining dastlabki sahifalari. Davriy to'plam. -T., "Sharq", 2000.
23. O'zbekiston davlatchiligi tarixi ocherklari. -T., "Sharq", 2001.
24. O'zbekiston tarixi moddiy madaniyat va yozma manbalarda. -T., "Fan", 2005.
25. O'zbekiston tarixi. (1917-1991 yillar). / Mas'ul muharrirlar. R.Abdullayev, M.Rahimov, Q.Rajabov, Birinchi kitob. - T.: O'zbekiston NMIU, 2019.
26. O'zbekiston tarixi. Darslik (tarix yo'nalishlaridan tashqari). - T.: "Iqtisod- moliya", 2016.
27. O'zbekiston tarixining dolzarb muammolariga yangi chizgilar. -T., "Sharq", 1999.
28. O'zbekistonning yangi tarixi. Birinchi kitob. Turkiston chor Rossiyasi mustamlakachiligi davrida. -T., "Sharq", 1998.
29. O'zbekistonning yangi tarixi. Ikkinchi kitob. O'zbekiston Sovet mustamlakachiligi davrida. -T., "Sharq", 2000.
30. O'zbekistonning yangi tarixi. Uchinchi kitob. Mustaqil O'zbekiston Respublikasi. -T., "Sharq", 2000.
31. O'ljayeva Sh. Amir Temur va temuriylar davrida milliy davlatchilikning rivojlanishi. -T., "Fan", 2005.
32. Qodirov B, Matyaqubov X. O'zbekiston tarixidan izohli lug'at. -T., "Mumtoz so'z", 2010.
33. Rajabov Q va boshqalar. O'zbekiston tarixining muhim sanalari (eng qadimgi davrlardan bugungi kungacha). -T., "O'zbekiston", 2012.
34. Rtveladze E.V. va boshqalar. Qadimgi O'zbekiston sivilizasiyasi: davlatchilik va huquq tarixidan lavhalar. -T., "Adolat". 2001.
35. Sagdullayev A. O'zbekiston tarixi: Davlat va jamiyat taraqqiyoti. -T., "Akademiya", 2000.
36. Sagdullayev A. Qadimgi O'zbekiston ilk yozma manbalarda. -T., "O'qituvchi", 1996.
37. Shamsiddinov R. O'zbekistonda sovetlarning quloqlashtirish siyosati va uning fojialari oqibatlari. - T., "Sharq", 2001.
38. Shamsiddinov R., Karimov Sh. O'zbekiston tarixi. (O'zbekiston sovet mustamlakachiligi davrida). Uchinchi kitob. - T.: "Sharq", 2010.
39. Shoniyo'zov K. O'zbek xalqining shakllanishi jarayoni. -T., "Sharq", 2001.
40. Sultonov F., Yodgorov H. Tarixiy sanalar. -T., "Zarqalam", 2006.
41. Temur tuzuklari. -T., "Sharq", 2005.
42. Temur va Temuriylar saltanati. -T., "Qomuslar bosh tahririyati", 1996.
43. Temur va Ulug'bek davri tarixi. -T., "Qomuslar bosh tahririyati", 1996.

44. Unutilmas siymolar, jadidchilik harakatining namoyondalari. -T., "Akademiya", 1999.
45. Ziyoyev X. O'zbekiston mustaqilligi uchun kurashlarining tarixi. -T., "Sharq", 2001.
46. Ziyoyev X. Tarix - o'tmish va kelajak ko'zgusi. -T., "G'ofur G'ulom", 2000.
47. Ziyoyev X. Turkistonda Rossiya tajovuzi va hukmronligiga qarshi kurash. -T., "Sharq", 1998.

Elektron ta'lim resurslari.

1. www.unilibrary.uz
2. www.jdpu.uz
3. www.edu.uz
4. www.e-tarix.uz
5. www.fati.uz
6. www.natlib.uz
7. www.arxiv.uz
8. www.tarix.uz

II. "Jahon tarixi" o'quv fani bo'yicha

A.Qodiriy nomidagi Jizzax davlat pedagogika universiteti 60110700 – Tarix bakalavriat ta'lim yo'nalishi bitiruvchilari uchun Jahon tarixi fanidan Davlat Attestatsiyasi o'tkaziladi. Jahon tarixi fani bo'yicha Davlat Attestatsiyasi davomida bitiruvchi talabalardan:

- Jahondagi jumladan, O'rta Osiyoda ilk sivilizatsiya bosqichlaridan boshlab, insoniyat yaratgan ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarning o'ziga xos xususiyatlari, jamiyat va uning boshqaruv tamoyillaridan xabardorligi;

- tarixiy davrlarda jamiyat va uning ijtimoiy qatlamlari, ular o'rtasidagi mulkiy va huquqiy munosabatlar, ma'muriy boshqaruvning shakllanishi va takomili masalalarini yoritib bilish;

- insoniyat yaratgan davlatchilik an'analarning turli xronologik bosqichlari va ko'rinishlaridan qat'iy nazar bir butun yaxlit jahon davlatchiligining tadrijiyligi, davomiyligidan iborat ekanligini ko'rsatib bilish;

- jahonda ming yillar davomida shakllangan, bir necha bosqichdan iborat etnik jarayonlarni xolis yoritish va dunyo xalqlari shakllanishini ilmiy asoslab berish;

- tarixiy jarayonlardagi taraqqiyot va inqirozlarning ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy sabablari va oqibatlarini ochib bera olish;

- Vatan tushunchasining keng ma'nosi, hozirgi O'zbekiston hududidan tashqari kengroq mintaqaviy yerlarning, ya'ni butun dunyo mamlakatlarining tarixiy-madaniy mintaqasi sifatida umumiy Vatanimiz ekanligini asoslash;

- dunyo davlatchilik tarixidagi ijtimoiy institutlarning yuzaga kelishi qonuniyatlari, turli bosqichlarda shaxs, jamiyat, davlatga oqilona va adolatli rahbarlik qilishning o'rnini tushuntirib bilish;

- jahon tarixiy bosqichlarida ro'yu bergan ichki iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy, harbiy munosabatlarni yoritib berish;

- dunyoda tarixiy jarayonlar davomida yuz bergan ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot, ma'naviy, madaniy va ma'rifiy ehtiyojlarning uzviy bog'liqligi, har bir bosqichning o'z mazmuni va mohiyatiga ko'ra shakllangan ma'naviy, mafkuraviy tizim bo'lishi lozimligini ko'rsatib bilish;

- tarixiy bosqichlarda yuz bergan tanazzul, parokandalik va davlat boshqaruvidagi nuqsonlar va oxir-oqibat salbiy holatlarni vujudga kelganligini yoritib bilish va xulosalar chiqara olish;

- Jahon tarixida istiqbol davri davlatchilik tariximizning yangi bosqich ekanligini, hozirgi zamon hamjamiyatida mustaqil O'zbekistonning tutgan mavqei aniq idrok etib olish;

- dunyo davlatchiligi tarixi borasidagi bilimlardan ma'naviy hayotimiz, davlatimizning ichki va tashqi munosabatlar doirasida amalda foydalana olish masalasini yoritib bilish;
- Jahon tarixiga oid adabiyotlar bilan tanishligi, ular yordamida erkin fikr yuritib bilish talab etiladi.

**2025-2026 o'quv yilida "Jahon tarixi" fanidan o'tkaziladigan Davlat Attestatsiyasi
sinovining asosiy savollari**

I blok

**Jahon tarixining ibtidoiy jamoa tuzumi bosqichidan to Rim respublikasining qulashiga
qadar bo'lgan davr bo'yicha.**

1. Qadimgi dunyo tarixi fanining maqsad va vazifalari.
2. Ibtidoiy jamoa tuzumi tarixini davrlashtirish
3. Ibtidoiy jamoa tuzumida o'zlashtirma xo'jaligining paydo bo'lishi va rivojlanishi
4. Ibtidoiy jamoa tuzumida ishlab chiqaruvchi xo'jaligining paydo bo'lishi va rivojlanishi
5. Mifologiya. Ilk diniy qarashlar va marosimlarning paydo bo'lishi
6. Juft oilalarning shakllanishi va xususiy mulkning paydo bo'lishi
7. Ilk diniy tasavvurlarning shakllari (Fetishizm, Animizm, Shomonizm va b.)
8. Ilk yozuvning paydo bo'lishi va shakllari.
9. O'rta podsholik davrida Misrda davlat boshqaruvi.
10. Misrda o'rta Podsholik davrida ijtimoiy tabaqalanish va qulchilikning rivojlanishi
11. Yangi podsholik davrida Buyuk Misr davlati.
12. Fir'avnlarining istilochilik yurishlari va davlatni idora qilish shakllari.
13. Qadimgi Misr madaniyatining o'ziga xos xususiyatlari.
14. Qadimgi Misrda diniy qarashlar.
15. Qadimgi Misrda tasviriy san'at va me'morchilikning o'ziga xos xususiyatlari.
16. Qadimgi Misrda maorif va tabobat
17. Shumer shahar-davlatlari o'rtasidagi kurash
18. Akkad podsholigining tashkil topishi
19. Manishtushu davrida Akkad podsholigi
20. Shumer-Akkad podsholigi
21. Qadimgi Bobil podsholigining tashkil topishi
22. Bobil podshosi Hammurabi islohotlarining ijobiy tomonlari.
23. Hammurabi hukmronligi davrida (XVIII-XVII asrlarda) Bobilning gullab yashnashi.
24. Hammurabi qonunlarining o'ziga xos jihatlari.
25. Qadimgi Ossuriya davlatining tashkil topishi.
26. Yangi Xett podsholigi davrida buyuk Xett davlati (mil.avv. XIV – XII asrlar).
27. Xett davlatining harbiy tashkiloti va Xett diplomatiyasi.
28. Xett madaniyati.
29. Qadimgi Mesopotamiyada yozuv va din.
30. Mesopotamiyada kutubxona va arxivlar.
31. Ossuriyada ilk shahar-davlatlarning tashkil topishi
32. Osuriya madaniyati.
33. Qadimgi Van-Urtu podsholigi
34. Urartuda ilk davlatlarning tashkil topishi va kuchayishi
35. Argishti I va Sarduri II lar davrlarida Urartu

36. Urartu podsholigining kuchsizlanishi va parchalanishi
37. Qadimgi Urartu madaniyati
38. Urartu aholisining diniy e'tiqodi
39. Yunon-Baqtriya podsholigining ijtimoiy tuzumi, xo'jaligi, madaniyati.
40. Kushon podsoligining tashkil topishi va rivojlanishi.
41. O'rtayer dengizining sharqidagi qadimgi davlatlar
42. Falastinda shahar-davlatlarning tashkil topishi
43. Falastinning qo'shni davlatlar tomonidan istilo qilinishi
44. Isroil-Yahudiy podsholigining tashkil topishi
45. Yamxad davlati va Giksoslar birlashmasi.
46. Damashq podsholigi.
47. Finikiya davlatining tashkil topishi.
48. Iyerixon dehqon va chorvadorlar madaniyati.
49. Tir-Sidon davlatining gullab-yashnashi
50. Yahudiya podshosi Iosiyning diniy islohoti.
51. Iyerusalimning Bobil tomonidan bosib olinishi.
52. Qadimgi Arabiston yarim orolida davlatlarning paydo bo'lishi
53. Saba podsholigining yuksalishi.
54. Nabatey davlatining tashkil topishi
55. Qadimgi Arabiston madaniyati.
56. Arabiston yarim orolining janubig'arbida Mina, Saba va Kataban qabilalari ittifoqining shakllanishi.
57. Qadimgi Yaman davlatlarining shakllanishi
58. Quدراتli Karfagen davlatining tashkil topishi.
59. Qadimgi Karfagen madaniyati
60. Karfagen quldorlik davlatining siyosiy tuzumi
61. Qadimgi Suriya va Finikiya madaniyati
62. Qadimgi Fors podsholigida diniy qarashlar.
63. Ahmoniylar davlatining tashkil topishi va bosqinchilik yurishlari.
64. Qadimgi Eron me'morchiligi va san'ati.
65. Ahmoniylar davlatining ijtimoiy holati va davlat tuzumi.
66. Doro I hukmronligi davrida Eron.
67. Doro I ning ma'muriy-moliyaviy islohotlari
68. Yunon-fors urushlari.
69. So'nggi Ahamonivlar davrida Eron
70. Ahmoniylar davlatining yemirilishi
71. Qadimgi Eronda tosh va sopolga o'yib yozilgan katibalar, bitiktoshlar va ularning ahamiyati
72. Bexustun qoyatosh yozuvi va Suza yozma yodgorliklari
73. Naqshi Rostam va Persopol saroyi yozuvlari
74. Sak-skif qabilalarining kelib chiqish tarixi.
75. Sak-skif qabilalari ittifoqining vujudga kelishi
76. Sak-skiflarning Yevroosiyo mintaqasida yoyilishi.
77. Sak-skif madaniyati.
78. Qadimgi Hind adabiyotining mashhur yodgorliklari.
79. Hind me'morchiligi va san'ati.
80. Qadimgi hind sivilizatsiyasi.

81. Shimoliy Hindistonda ilk davlatlarning tashkil topishi (mil.avv. XIII–VII asrlar).
82. Xarappa madaniyati
83. Qadimgi Hindistonda diniy e'tiqod (Hinduizm)
84. Buddaviylik dinining ta'limotlari.
85. Podsho Ashoki davrida Mauriylar davlati gullab-yashnashi.
86. Qadimgi Xitoyda eng qadimgi davlatning vujudga kelishi.
87. Qadimgi Xitoy davlati xronologiyasi va davrlashtirish.
88. Xitoyda ilk davlatlarning shakllanishi.
89. Sin, davlati (mil.avv. III asr – milodiy III asr).
90. Xan davlati (mil.avv. III asr – milodiy III asr).
91. Xitoy imperiyasining uch podsholikka bo'linishi.
92. Qadimgi Xitoyda mifologiya va din
93. Qadimgi Xitoy yozuvi va adabiyot tarixi
94. «Sariq belbog'lilar» xalq qo'zg'oloni
95. Uch mustaqil podsholik: Vey, Shu, U davlatlarining paydo bo'lishi.
96. Krit-Mikena davri
97. Gomer davri, yunon polislari
98. Buyuk yunon mustamlakachiligi
99. Atikaning aholisi, xo'jaligi, toifa jamiyatning vujudga kelishi
100. Afina aristokratiyasi
101. Toifa qonunlari, Solon islohotining toifa mohiyati
102. Er.avv. IX-VIII asrlarda qadimgi Peloponnes
103. Qadimgi Sparta, Korinf, Argos davlatlarining paydo bo'lishi, ularning tuzumi.
104. Peloponnes urushning kelib chiqish sabablari
105. Dekeleya urushi
106. Makedoniya davlatining tashkil topishi
107. Filipp II va uning islohotlari
108. A.Makedoskiyning harbiy yurishlari
109. Ellinistik madaniyat tushunchasi
110. Ilk qulchilik jamiyati va Italiya davlati
111. Er.avv. III-asrda G'arbiy va Sharqiy O'rta dengiz hukmronligi uchun Rim va Karfagen kurashi
112. Puni urushlari
113. Sulla diktaturasi, qullar qo'zg'oloni
114. Pompeyning Sharq siyosati
115. Ilk Rim imperiyasi davrida ommaviy harakatlar
116. Ilk Rim imperiyasi davrida xristian dinining vujudga kelishi
117. Rim davlati va undagi Dominat tuzumi
118. Imperiyani qayta tiklash uchun kurash, ommaviy harakatlar
119. Rim respublikasi va uning qulashi

II blok

Jahon tarixining V asr (ilk o'rta asrlar davri) dan to XV asr (O'rta asrlarning rivojlangan davri) gacha.

1. Sharqiy Rim imperiyasi IV- VII asrning birinchi yarmida
2. Vikinglar tomonidan Islandiyaning egallanishi
3. Buyuk Moraviya davlati
4. O'rta asrlarda xristian cherkovi va xristianlik mafkurasi
5. Vizantiya VII asrning ikkinchi yarmi-IX asrning birinchi yarmida
6. Ispaniyaga arablar bosqini
7. G'arbiy slavyanlar ilk o'rta asrlarda
8. O'rta asrlarda Xitoyda hunarmandchilik va savdo munosabatlari
9. O'rta asrlarda Polsha davlati
10. Ilk o'rta asrlarda Eron madaniyati
11. Asturiya-Lion qirolligi
12. Samo davlati
13. Kapetinglar sulolasining hokimyat tepasiga kelishi
14. O'rta asrlarda Chexiya davlati
15. Bolgariya bogomillik harakati
16. Eronda mazdakiylik va moniylik harakati
17. Fransiya IX-XI asrlarda yer egaligi munosabatlarining o'ziga xosligi
18. Kataloniya, Navarra va Aragon davlatlari
19. Bolgariya davlatining tashkil topishi
20. Korolinglar sulolasi nufuzining pasayishi, ichki kurashlar.
21. Angliyada Daniya hukmronligining o'rnatilishi
22. Sharqiy slavyanlarning xo'jaligi
23. Abbosiylar xalifaligi.
24. Sakson sulolasi hukmdorlari siyosati
25. Kiyev Rusining qipchoqlarga qarshi kurashi
26. Islom dinining paydo bo'lishi.
27. Ispan-xristian davlatlarining paydo bo'lishi
28. Serb va Xorvat qirolliklari
29. Italiya IX-XI asrlarda
30. Kiyev Rusi davlatining tashkil topishi
31. Germaniya XI asr birinchi yarmida
32. IX-X asrlarda Italiya shaharlari
33. Xalqlarning buyuk ko'chishlari, sabablari
34. G'arbiy Rim imperiyasining ag'darilishi.
35. Shimoliy Yevropada Vikinglar davri.
36. Eronning arablar tomonidan istilo etilishi.
37. Anglo-sakslarning Britaniyani istilo qilishi
38. Kiyev Rusi davlatida yer egaligi munosabatlari
39. Dastlabki xalifalar zamonida arablarning istilolari
41. Italiyada Vestgot qirolligining tashkil topishi
42. Vizantiyaning tashkil topishi
43. Bolgariya VIII-IX asr boshlarida

44. Rimga Atillaning istilochilik yurishlari
45. Angliyaning siyosiy birlashuvi
46. Ummaviylar xalifaligi
47. Angliyada yer egaligi xususiyatlari
48. Italiya IX-XI asrlarda siyosiy vaziyat.
49. Vladimir va Yaroslav Mudriy hukmronlik davri
50. Skandinavlarining ilk o'rta asrlardagi ijtimoiy-siyosiy tuzumlari
51. Xitoy Tan sulolasi davrida
52. Xitoy Suy sulolasi davrida
53. Korolinglar imperiyasining inqirozi.
54. Ilk o'rta asrlarda Xitoy madaniyati
55. Chandragupta I davrida vujudga kelgan Guptalar davlati
56. Karl buyuk zamonida imperiyaning tashkil topishi
57. Hindistonda feodal munosabatlarni shakllanishi
58. Slavyanlarni guruhlariga bo'linishi
58. Ilk o'rta asrlarda Xitoyda xalq qo'zg'olonlari
59. Germaniya IX-XI asrlarda hududi va axolisining etnik tarkibi.
60. Skandinavlar turmush tarzi
61. Merovinglar davlat boshqaruvi
62. "Nika" qo'zg'oloni
63. Xitoyda feodal munosabatlar
64. Ilk o'rta asrlar Yaponiya madaniyati
65. Dehli sultonligi
66. Merovinglarning harbiy islohotlari.
67. Ilk o'rta asrlarda Hindiston madaniyati
68. Yaponiyada regentlar va kanslerlar boshqaruvi
69. Xitoy mayda podsholiklar davrida
70. Germaniya IX-XI asrlarda
71. Gallar va ularning tarixi
72. O'rta asrlarda Polsha davlati
73. IX-X asrlarda Italiya shaharlari
74. Angliyada Knut va Eduard Ispovednik hukmronligi.
75. Arab xalifaligining tashkil topishi
76. G'arbiy slavyanlar VI-IX asrlarda
77. Frank qirolligi Merovinglar davrida.
78. Chexiyada guschilar harakati, harakatning mazmuni.
79. Fransiya Filipp IV davrida
80. Boburiylar imperiyasida agrar munosabatlar
81. General shtatlar va uning Fransiya tarixidagi o'rni.
82. Birinchi salib yurishi, uning natijasi.
83. 1526-yildan keyingi Chexiyaning gabsburgalar tomonidan istilo qilinishi va Daniya bilan Shvetsiyaning urushga kirishi
84. Angliyada parlamentining tashkil topishi.
85. Jakeriya qo'zg'oloni, qo'zg'olonning kelib chiqish sabablari.
86. Vestfaliya sulhi va uning Yevropa davlatlari uchun ahamiyati
87. Angliyaning normandlar tomonidan bosib olinishi

88. Fransiya mutlaq monarxiyaning o'rnatilishi.
89. Xitoy mo'g'ullar sulolasi ostida.
90. Hindistonga Yevropa mustamlakachilari tahdidi
91. Diniy ritsarlik ordenlari tarixi.
92. Ikkinchi Bolgariya podsholigi
93. Reformatsiya namoyondalari. M.Lyuter va uning 95 tezi
94. XI-XV asrlarda Ispaniya va Portugaliya davlatlari.
95. Turklarning Vizantiya hududiga bosqinchilik harakatlari
96. Hindistonga dengiz yo'lining kashf etilishi
97. Tomas Myunser xalq harakatining natijalari. Diniy dunyo qarashdagi o'zgarishlar.
98. Stefan Dushan davrida Serbiya. Stefan Dushan qonunnomasi.
99. Kiyev Rusidan mustaqil knyazliklarning ajralib chiqishi.
100. XIV-XV asrlarda papalik davlatining inqirozi
101. Boburiylar imperiyasi va uning tarixdagi o'rni.
102. Bolqon yarim orolida turklar istilosi va unga qarshi olib borilgan kurashlar.
103. Yevropada Renessans davri.
104. Usmoniylar imperiyasining tashkil topishi va uning kengayib borishi
105. Boleslav Jasur tomonidan Polsha yerlarning birlashtirilishi
106. Usmoniylar davri madaniyati.
107. Polsha Kazimir Buyuk davrida
108. XV asrda Xitoyning ichki va tashqi siyosati.
109. Gugenotlar urushi va uning sabablari.
110. Ispaniyaning Kastiliya qirolligi tomonidan birlashtirilishi.
111. Vengriya davlatining tashkil topishi va feodallashtirish jarayoni.
112. Rus yerlarining Moskva tevaragida birlashuvi
113. Uot Tayler qo'zg'oloni.
114. Yuz yillik urushning boshlanishi va sabablari.
115. Germaniyada Shtaufenlar sulolasining o'rnatilishi va siyosati.
116. To'rtinchi salib yurishi va uning natijalari.
117. Dolchino qo'zg'oloni va unda «Apostol birodarlari» diniy sektasining ishtiroki
118. Germaniya XI-XV asrlarda
119. Florensiya ijtimoiy – siyosiy rivojlanishidagi o'ziga xoslik. Chompi qo'zg'oloni.
120. Italiya uyg'onish davri namoyondalari.
121. Min sulolasining hokimiyatga kelishi
122. Diniy ritsarlik ordenlari: Tampliyerlar va Gospitalerlar.
123. XIV-XV asrlarda Vengriya ijtimoiy-siyosiy ahvoli
124. Neapolda Mazanello qo'zg'oloni.
125. Boburiylar davri madaniyati.
126. Angliyada qizil va oq gullar urushi.
127. Yevropada "Savdo kompaniyalarining" tashkil topishi.
128. Manjurlar (Sin) davrida Xitoy.
129. "Inkvizitsiya" siyosati
130. Uchinchi salib yurishi va uning natijalari.
131. Guptalar davlati
132. Ikkinchi salib yurishi va natijalari.
133. "Buyuk geografik kashfiyotlar"

134. Moskvaning yuksalishi: Yuriy Dolgorukiy
135. "Oltin O'rda davlati" tarixi
136. XI-XV asrlarda Polsha

III blok

Jahon tarixining Yangi davri (XVII asr ikkinchi yarmidan to XX asr boshlarigacha).

1. Angliyada respublikaning e'lon qilinishi. Kromvel protektorati
2. XIX asr birinchi yarmida Rossiyaning xalqaro ahvoli
3. AQShda qulchilik va unga qarshi kurash
4. Angliyada Styuartlar hukmronligining tiklanishi va burjua tuzumining o'rnatilishi.
5. AQShdagi mustaqillik urushining sabablari va borishi
6. Fransiyada 1848-1849 yillarda inqilobi
7. Germaniyada 1848-1849 yillar inqilobi
8. Napoleon imperiyasining ichki siyosati
9. Italiyada 1848-1849 yillar inqilobi
10. Angliyada sanoat to'ntarishi va uning oqibatlari
11. Shimoliy Amerikada mustamlakalarining Angliyadan ajralib chiqishi.
12. Amerikada "Mustaqillik deklaratsiyasi" ning e'lon qilinishi
13. Fransiya'dagi Ikkinchi imperiyaning mohiyati
14. Angliyada chartistlar harakati
15. XIX asr birinchi yarmida AQSh iqtisodiyoti
16. Fransiya inqilobining boshlanishi, borishi va bosqichlari
17. Italiyani birlashtirish uchun kurash
18. Yakobinchilar diktaturasi
19. Benzo Kamillo Kavurning Italiyani birlashtirishdagi o'rni
20. Termidorchilar Konventi va Direktoriya davrida Fransiya
21. Avstriya-Fransiya-Pe'mont urushi
22. Yevropa davlatlarining Fransiya'ga qarshi urushi
23. Italiyada 1848-1849 yillar inqilobi
24. Fransiyada Ikkinchi imperiyaning ichki va tashqi siyosati
25. Angliyada 1848-1849 yillar inqilobi
26. XIX-asr o'rtalarida German davlatlari
27. Xitoyda Sin sulolasining hukmronligi
28. Germaniya ittifoqining tuzilishi
29. AQShda fuqarolar urushi
30. Eronda safaviylar davlati
31. Hindistonda sipohiylar qo'zg'aloni
32. Prussiyada konstitutsiyaviy nizo
33. AQShda fuqarolar urushining tugashi va oqibatlari
34. Otto fon Bismarkning hokimiyatga kelishi
35. "Ost-Hindiston" kompaniyasi va ingliz mustamlakachiligi
36. Shimoliy Germaniya ittifoqining tuzilishi
37. AQShda respublikachilar va demokratlar partiyasining tuzilishi
38. Bobiylar qo'zg'aloni

39. Angliyada parlament va qirol o'rtasida ziddiyat
40. Fransiyada feodal-absolyut tizim inqirozi.
41. Italiyani birlashtirishda J.Garibaldining o'rni
42. Shimoliy Amerikada mustaqillik urushi
43. Napoleon imperiyasining inqirozi
44. AQShda hindularning asoratga solinishi
45. XVII-XVIII asrlarda arab mamlakatlari
46. Napoleon imperiyasining "Qit'a qamali" siyosati
47. XVII- XIX asrlarda Afrika xalqlari
48. Fransiyada 1- respublikaning o'rnatilishi
49. Yaponiyada 1865 yildagi "Meydzi" inqilobi
50. Mahdiylar harakati
51. Fransiyada 1848-1849 yillar inqilobi
52. AQShdagi 1861-1865 yillardagi fuqarolar urushi
53. AQShda respublikachilar va demokratlar partiyasining tuzilishi
54. Chor Rossiya tomonidan O'rta Osiyoni bosib olinishi
55. Avstriya inqilobining bosh masalasi
56. XVIII-asr fransuz burjua inqilobi
57. XVIII-asrda Hindiston
58. Fransuz burjua inqilobining yo'l boshchilari
59. Italiyani birlashtirish uchun harakat
60. AQShdagi abolyusion harakatining mohiyati
61. Sudanda milliy-ozodlik harakati
62. Angliyada agrar to'ntarilishi
63. Tropik Afrika mamlakatlari.
64. Karl I ning parlamentni qayta tiklashi
65. Angliya parlamenti palatalararo nizoning kelib chiqish sabablari
66. Mustaqillik uchun olib borilgan urush arafasida Amerikada ijtimoiy iqtisodiy taraqqiyot.
67. Amerikada birinchi burjua inqilobi va uning sabablari
68. 1775-1783 yillarda mustaqillik uchun kurash. AQSh ning tashkil topishi.
69. "Mustaqillik deklaratsiyasi" va "AQSh Konstitutsiyasi" ning qabul qilinishi.
70. Shimoliy Amerikada bo'lib o'tgan inqilobning tarixiy ahamiyati.
71. Ispaniya va Portugaliyaning Lotin Amerikasidagi mustamlakachilik zulmi.
72. Lotin Amerikasida milliy ozodlik harakati.
73. Braziliyaning Portugaliya istibdodidan ozod qilinishi.
74. XIX asrning 50-60 yillarida Lotin Amerikasi. Meksika va Braziliya.
75. O'ttiz yillik urushdan keyin Germaniyaning ahvoli.
76. Brandenburg - Prussiya davlatining tashkil topishi.
77. Fridrix I ning tashqi siyosati va Prussiyaning qirollikka aylantirilishi.
78. XVII asrning ikkinchi yarmida Fransiyada kapitalistik munosabatlarning rivojlanishi.
79. Absolyutizm - davrida Fransiya.
80. 1713 - 1774 yillarda - Fransiya.
81. XVIII asr boshlarida Fransiyada yangi ma'rifatparvarlik g'oyalarining vujudga kelishi.

IV blok

Jahon tarixining eng yangi davri (XX asr boshlaridan to XX asrning oxirigacha).

1. Fashizmning hokimiyati tepasiga kelishi.
2. Ikkinchi jahon urushi arafasida Germaniya.
3. 1945-1990 yillarda Angliya.
4. Rossiya 1917 yil to'ntarishidan keyingi xalqaro intervensiya va fuqarolar urushi yillarida.
5. Birinchi jahon urushdan keyingi iqtisodiy va siyosiy inqiroz yillarida Fransiya.
6. XX asr boshida Germaniya. Fashizmning hokimiyati tepasiga kelishi.
7. Ikkinchi jahon urushi arafasida Turkiya
8. 1939-1945 yillarda Italiya.
9. Urushdan keyingi iqtisodiy va siyosiy inqiroz yillarida Italiya.
10. 1939-1945 yillarda AQSh.
11. Ikkinchi jahon urushi arafasida Fransiya.
12. 1945-1990 yillarda Italiya.
13. I-jahon urushidan keyingi iqtisodiy va siyosiy inqiroz yillarida Germaniya.
14. 1939-1945 yillarda Ispaniya.
15. Iqtisodiyotni boshqarishning markazlashtirilishi va mustabid Sovet tuzumining ichki siyosati.
16. Ikkinchi jahon urushi arafasida AQSh.
17. 1945-1990 yillarda SSSR.
18. 1939-1945 yillarda yillarida Avstriya va Vengriya.
19. Ikkinchi jahon urushi arafasida Italiya.
20. 1945-1990 yillarda Turkiya.
21. Ikkinchi Jahon urushi arafasida Ispaniya.
22. 1918-1945 yillarda yillarida Sharqiy Yevropa davlatlari.
23. 1945-1990 yillarda Xitoy.
24. 1939-1945 yillarda yillarida Germaniya.
25. 1939-1945yillarda Turkiya.
26. 1939-1945 yillarda Xitoy.
27. 1939-1945 yillarda Hindiston.
28. Ikkinchi jahon urushi arafasida Avstriya va Vengriya.
29. Ikkinchi jahon urushi arafasida Xitoy.
30. 1939-1945 yillarda Yaponiya.
31. Fashizmga qarshi blokda davlatlarning harbiy kuchlar nisbati.
32. 1945-1990 yillarda Angliyaning tashqi siyosati.
33. 1939 yil 23-avgust bitimi va Sovet-Germaniya iqtisodiy aloqalari.
34. Ikkinchi jahon urushi arafasida Yaponiya.
35. 1939-1945 yillarda Angliya.
36. Ikkinchi jahon urushining boshlanishi va tavsifi.
37. Ikkinchi jahon urushi arafasida Hindiston.
38. Ikkinchi jahon urushining so'ngi davrida urush harakatlari.
39. Ikkinchi jahon urushi arafasida Avstriya va Vengriya.
40. Ikkinchi jahon urushida Yaponiyaning tor-mor qilinishi. Urushning tugashi va natijalari.
41. 1939-1945 yillarda AQShning ijtimoiy-siyosiy taraqqiyoti.
42. XX asrda AQShda demokratik islohotlarning o'rni.
43. Ikkinchi jahon urushidan so'ng Angliyaning iqtisodiy va siyosiy axvoli.
44. XX asrda Italiyaning tashqi siyosati.
45. XX asrda Fransiyada iqtisodiyot va madaniyatning taraqqiy etishi.
46. II-jahon urushida Germaniyaning tor-mor qilinishi.
47. XX asr boshlarida Rossiyaning xorijiy mamlakatlar bilan munosabatlari.
48. 1939-1945 yillarda Fransiyaning tashqi siyosati.

49. XX asr II-yarmida Germaniyada iqtisodiyot va madaniyatning taraqqiy etishi.
50. Ikkinchi jahon urushidan so'ng Angliyaning iqtisodiy va siyosiy axvoli.
51. Yaponiyaning tor-mor qilinishi. Ikkinchi jahon urushining tugashi va natijalari.
52. 1945-1990 yillarda AQShning tashqi siyosati.
53. XX asr oxirida Rossiyada bozor munosabatlarining rivojlanishi.
54. 1945-1990 yillarda Fransiyaning tashqi siyosati.
55. Ikkinchi jahon urushidan so'ng Italiyaning iqtisodiy va siyosiy axvoli.
56. 1945-1990 yillarda Fransiya
57. Germaniyada iqtisodiyot va madaniyatning taraqqiy etishi.
58. 1945-1990 yillarda Germaniya.
59. XX asrda Fransiya iqtisodiyot va madaniyatning taraqqiy etishi.
60. 1939-1945 yillarida Ispaniya.
61. 1945-1990 yillarda Turkiya
62. 1939 yil 23-avgust bitimi va Sovet-Germaniya iqtisodiy aloqalari.
63. SSSR va AQSH davlatlari o'rtasida siyosiy iliqlikning boshlanishi
64. Buyuk Britaniyaning G'arb mamlakatlari bilan iqtisodiy hamkorligi
65. XXI asr boshlarida AQShning tashqi siyosati.
66. Dunyo mamlakatlari o'rtasidagi Sovuq urushning tugashi
67. XXI asr boshlarida Fransiyaning tashqi siyosati .
68. Dunyoda xalqaro terrorizmning paydo bo'lishi va keng tarqalishi.
69. Rossiya XX asr oxiri XXI asr boshlaridagi siyosiy va iqtisodiy ahvoli
70. XXI asr boshlarida Germaniyaning tashqi siyosati
71. XX asr oxirida Buyuk Britaniyaning ichki siyosati
72. AQSH va O'zbekiston munosabatlari
73. XXI asr boshlarida Lotin Amerikasi mamlakatlarining tashqi siyosati
74. Lotin Amerikasi mamlakatlarining AQSH mamlakati bilan iqtisodiy va siyosiy hamkorligi.
75. XX asr oxirida Germaniyaning ijtimoiy –siyosiy axvoli.
76. XXI asr boshlarida Fransiyaning tashqi siyosati
77. XX asr oxirida dunyo mamlakatlari o'rtasidagi diplomatik munosabatlar.
78. Germaniya va O'zbekiston munosabatlari
79. Mustaqil Davlatlar Hamdo'sligining tashkil topishi.
80. Mustaqil Davlatlar Hamdo'sligi davlatlari o'rtasidagi madaniy aloqalar.
81. XXI asr boshlarida Fransiyaning tashqi siyosati
82. Rossiya va O'zbekiston munosabatlari
83. XX asr oxirida Germaniyaning ijtimoiy-siyosiy axvoli.
84. XXI asr boshlarida Buyuk Britaniyaning tashqi siyosati
85. XXI asr boshlarida Lotin Amerikasi mamlakatlarining tashqi siyosati.
86. Mustaqil Davlatlar Hamdo'sligiga a'zo davlatlar o'rtasidagi ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy munosabatlari.
87. SSSR va AQSH davlatlari o'rtasida siyosiy iliqlikning boshlanishi
88. XXI asr boshlarida AQShning tashqi siyosati
89. XX asr oxirida dunyo mamlakatlari o'rtasidagi diplomatik munosabatlar
90. AQSH da iqtisodiyotning rivojlanishi
91. Fransiya XX asr oxirgi davrida.
92. XX asrning 90- yillarida Germaniyani birlashtirilishi.
93. XX asr oxirida Avstriya davlatining ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli.
94. XX asr II-yarmi XXI asr boshlarida Italiya.
95. XX asrning ikkinchi yarmi XXI asr boshlarida Rossiya
96. Fransiya Beshinchi respublika davrida.
97. XX asrning II yarmi – XXI asr boshlarida Argentina.
98. XXI asr boshida Rossiyaning xalqaro ahvoli
99. AQShda J.Bushning davlat boshqaruv davri

Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar

1. Urakov D, Tursunov R, Biykuziyev A, Xaynazarov B. Jahon tarixi (Qadimgi Sharq, Qadimgi Yunoniston va Rim tarixi). O'quv qo'llanma. T., "Innovatsiya-ziyo" nashriyoti. 2020.
2. Jahon tarixi (I tom, I qism). Darslik. T., "Navro'z" nashriyoti. 2018.
3. R. Rajabov. Jahon tarixi: I qism. Qadimgi Sharq, Yunoniston, Rim. Darslik. "Yangi asr avlodi", Toshkent: 2015.
4. Kabirov A. Qadimgi Sharq tarixi. "Tafakkur". Toshkent, 2016.
5. Mirkomilov B.M. Jahon (o'rta asrlar) tarixi. Toshkent, 2020-yil, 1- qism. 347 bet.
6. Mirkomilov B.M. Jahon (o'rta asrlar) tarixi. Toshkent, 2020 yil, 2- qism. 330 bet.
7. Mirkomilov B. Osiyo davlatlarining o'rta asrlar tarixi. (Milodiy V-XVII asrlar. O'quv qo'llanma. Maxmud-Az-Zamaxshariy. Toshkent, 2022 y. 193 b.
8. Mirkomilov B. O'rta asrlar jahon tarixi. Darslik, "Maxmud- Az-Zamaxshariy." T. 2023 y. 408b.
9. Urakov D. Jahon tarixi, (1-tom, 1-jild), Toshkent, Innovatsiya-Ziyo, 2020 y.
10. Majidov A.F. Jahon tarixi (eng yangi davr). Toshkent. 2023.
11. Mirkomilov B. O'rta asrlar tarixi. Toshkent. 2016.
12. Rajabov Q. Jahon tarixidagi sulola va davlatlar: (eng qadimgi davrlardan 1795-yilgacha) 1-K. T.: 2019. 288 bet
13. Rajabov Q. Jahon tarixidagi sulola va davlatlar: (1795- 1960 yy.) 2-K. T.: 2019. 288 bet
14. Rajabov Q. Jahon tarixidagi sulola va davlatlar: (1961-2015 yy.) 3-K. T.: 2019. 288 bet
15. Ergashev Sh. Jahon tarixi. Eng yangi davr 1946-2017 yillar IV-qism, Toshkent, 2018. 528-bet.
16. Ergashev Sh. Jahon tarixi. Yangi davr XVI-XVIII asrlar 1-qism, Toshkent, 2024. 528-bet.
17. Ergashev Sh. Jahon tarixi Yangi davr 1880-1918-yillar 2-qism. Toshkent "O'zbekiston" 2024.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev SH.M. Tanqidiy taxlil, qat'iy-tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik har bir raxbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. Mamlakatimizni 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asosiy yakunlari va 2017 yilga mo'ljallangan iqtisodiy dasturning eng muxim ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan Vazirlar Maxkamasining kengaytirilgan majlisidagi ma'ruza. G.: «O'zbekiston» 2017.
2. Mirziyoyev SH.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. Toshkent.: O'zbekiston. 2017.
3. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent.: O'zbekiston. 2017.

Axborot manbalari

- a. www.unilibrary.uz
- b. www.lib.jdpu.uz
- c. www.edu.uz
- d. www.e-tarix.uz
- e. www.natlib.uz
- f. www.tarix.uz

**2025-2026 o'quv yilida "Tarix o'qitish metodikasi" fanidan o'tkaziladigan Davlat
Attestatsiyasi sinovining asosiy savollari**

1. O'zbekiston Respublikasida ta'limga oid meyoriy-huquqiy hujjatlar. (Ta'lim to'g'risidagi qonun, 23.09.2020)
2. Mamlakatimizdagi ta'lim tizimi mazmun va mohiyatini tahlil qilish. (Harakatlar strategiyasi va taraqqiyot strategiyasi misolida)
3. Tarix o'qitish metodikasi fanining maqsad va vazifalari.
4. O'zbekiston Respublikasi ta'lim jarayonida o'qituvchining innovatsion faoliyati.
5. Tarix o'qitish metodikasi fanining boshqa fanlar bilan bog'liqligi.
6. Maktabda o'quv ishlarini tashkil qilishning asosiy shakli, darsga qo'yiladigan talablar.
7. Tarix ta'limini tashkil etishning guruh shakli, dars tizimi strukturasi elementlari va tiplari.
8. Tarix ta'limida kurs ishlari, BMI va ishchi-o'quv rejalarni tayyorlash va ularga qo'yiladigan talablar.
9. Talabalar bilimni nazorat qilish va baholashning reyting tizimi.
10. O'quv fani bo'yicha ta'lim texnologiyasini tuzilishi va mazmunli ko'rsatkichlari.
11. Tarix fanlaridan test topshiriqlarini ishlab chiqishning afzalliklari.
12. Tarix darslarida mavzular yuzasidan taqdimotlar tayyorlash, unga qo'yiladigan talablar.
13. Tarix darslarida tarqatma materiallar tayyorlash va uning shartlari.
14. Tarix fanidan fan to'garaklarini tashkil etish va uni boshqarish.
15. Davlat arxiv ishi ma'lumotlaridan tarix darslarida foydalanish.
16. Zamonaviy darslarni tashkil etish shakllari.
17. Ta'limning texnik vositalari va ularning tavsifi.
18. Kompyuter va axborot texnologiyalari orqali o'quvchilar bilimni rivojlantirish va baholash.
19. Ma'ruza darslarini zamonaviy asosda tashkil etish.
20. Seminarining samaradorlik shartlari va uning o'ziga xos xususiyatlari.
21. Tarix darslarini zamonaviy talablar asosida tashkil etish texnologiyasi.
22. Tarix ta'limi vositalaridan foydalanishga innovatsion yondashuvlar.
23. Tarix fanini o'qitishda chet el tajribalarini o'rganish va foydalanish
24. Tarix fanini o'qitishda o'yinli texnologiyalardan foydalanish.
25. Tarix fanini o'qitishda muammoli ta'lim texnologiyasidan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari.
26. Tarix ta'limida keys-texnologiyasidan foydalanish.
27. Tarix fanini o'qitishda hamkorlikda o'qitish texnologiyalari.
28. Ta'lim-tarbiya jarayonini samaradorligini oshirishning dolzarb muammolari.
29. Innovatsiya tushunchasi va innovatsion texnologiyalar.
30. Tarix darslarini tashkil etishda innovatsion yondashuvlar.
31. Ta'lim vositalari haqida tushuncha bering.
32. Elektron darslik va uning tuzilishi.
33. Tarix darslariga ta'lim texnologiyalarini joriy etish
34. Ta'limga innovatsion va texnologik yondashuvning mohiyati.
35. Ta'lim-tarbiya jarayoni samaradorligini oshirishning dolzarb muammolari.
36. O'qituvchining ilmiy-metodik tayyorgarligining tarkibiy qismlari.
37. Pedagogik texnologiyaning ilmiy asoslari.
38. Zamonaviy darslarni tashkil etish shakllari.
39. Tarix darslarini tashkil etishga innovatsion yondashuv.
40. Darsning texnologik xaritasi.
41. Ta'lim vositalari haqida tushuncha bering.
42. Ta'lim vositalarini tanlashni aniqlovchi omillar.
43. Ta'limning texnik vositalari haqida ma'lumot bering.
44. Tarix ta'limida kompyuter va axborot texnologiyalaridan foydalanish.

45. Rivojlangan xorijiy mamlakatlarda ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni qo'llash tajribasi.
46. Pedagogikada ta'lim va tarbiya tamoyillari
47. O'zbekiston Respublikasi umumiy ta'lim tizimida tarix o'qitishning hozirgi tuzilishi va mazmuni.
48. O'zbekiston Respublikasi professional va kasb-hunar ta'limi tizimida tarix o'qitishning hozirgi tuzilishi va mazmuni.
49. Tarixiy materiallarni og'zaki bayon qilish usullari.
50. Tarixni davrlashtirish masalalari.
51. Tarix o'qitishning ta'lim-tarbiyaviy maqsad va vazifalari.
52. O'zbekiston tarixi fanining davrlashtirilish masalalari.
53. Tarixni davrlashtirishga sivilizatsion yondashuv.
54. Maktab o'quvchilarida hosil qilinadigan asosiy tarixiy tushunchalar, ko'nikma va malakalar.
55. Tarix darslarida badiiy adabiyotlardan foydalanish.
56. Tarix o'qitishning amaliy metodlari.
57. O'quvchilarni tarixiy bilimlar bilan qurollantirish.
58. Tarix darslarida tarixiy tasavvur va tushunchalarni shakllantirish.
59. Tarixiy tasavvur va uning turlari: o'tmish voqealari, tarixiy vaqt, tarixiy makon haqida tasavvurlarni shakllantirish.
60. Tarixiy bilimlarning asosiy manbalari.
61. Tarix o'qitishda idrok, tasavvur va tafakkurning roli.
62. Tarixiy tushunchalar turlari: xususiy, umumtarixiy, ijtimoiy tushunchalar.
63. Tarixni bilish metodologiyasiga oid bilimlar.
64. Tarix darslarida tarixiy jarayonni va jamiyat taraqqiyoti qonuniyatlarini yoritish.
65. Tarix o'qitish jarayonida kurslararo uzviylikni ta'minlash.
66. Tarixiy hodisalarning joy (makon) munosabatlarini o'zlashtirish.
67. Tarixiy hodisalarning izchillik tartibi va vaqt (zamon) munosabatlarini o'zlashtirish.
68. Ko'rgazmali qurollardan foydalanishning metodik usullari.
69. Tarix kursini o'qitish davomida o'quvchilarda ko'nikma va malakalarni shakllantirish metodikasi.
70. Tarix kursini o'qitish davomida o'quvchilarda hosil qilinadigan malakalar.
71. Dars turlari, an'anaviy va noan'anaviy tarix darslarini tashkil etish va o'tkazish shakllari.
72. Tarix o'qitishning tarbiyaviy masalalari.
73. Tarix darslarida o'quvchilarni vatanparvarlik, milliy istiqlol g'oyasi ruhida tarbiyalash.
74. Tarix darslarida mehnat tarbiyasi.
75. Tarix ta'limi yordamida o'quvchilarda axloqiy fazilatlarni shakllantira borish.
76. Tarix ta'limida vatanparvarlik va fuqarolik tarbiyasi.
77. O'lkashunoslik muzeylari va tarixiy obidalarga ekskursiyalar tashkil etish afzalliklari.
78. Tarix o'qitishda qo'llaniladigan ko'rsatmali qurollar tasnifi.
79. Tarix fanini o'qitishda illyustrasiyalar bilan ishlash.
80. Tarix o'qitishda shartli ko'rsatmali vositalar.
81. Tarixiy xaritalar, ularning turlari va foydalanish usullari, kontur xaritalar bilan ishlash.
82. Xronologiyani o'rganishning metodik usullari va vositalari.
83. Tarix o'qitishda chizmalar, jadvallardan foydalanish usullari.
84. O'quvchilarning ko'rsatmali qurollar yasashining ahamiyati.
85. Ko'rsatmali qurol yasash usullari va vositalari.

86. Ta'lim vositalari: tushuncha va mazmuni.
87. Ta'limning didaktik vositalari.
88. Ta'limning texnik vositalari va ularning tasnifi.
89. Tarix darslarida grafik organayzerlar texnikasidan foydalanish.
90. Tarix darslarida hujjatli tarixiy manbalar bilan ishlash.
91. Tarix o'qitishda foydalaniladigan moddiy madaniyat buyumlari va ularning yasama nusxalari.
92. Tarix darslarida yozma tarixiy manbalar bilan ishlash.
93. Tarixiy hujjatlarning turlari va ularni to'plash.
94. Tarix darsliklari va ularga qo'yiladigan zamonaviy talablar.
95. Tarix darsligi bilim manbai va ta'lim vositasi sifatida.
96. Tarix darsligining asosiy tarkibiy qismlari.
97. Tarix o'qitishda o'lkashunoslik materiallaridan foydalanish.
98. Tarix darslarida davra suhbatlarini tashkil qilish.
99. Tarix fanini o'qitishning metodlari va ularning shakllari.
100. Tarix darslari - ta'lim-tarbiyaviy ishlarning tashkiliy shakli sifatida

Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari.

Rahbariy adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. - T.: O'zbekiston, 2023.
2. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. 1-jild. -T.: O'zbekiston, 2017.
3. Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziliri bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild. -T.: O'zbekiston, 2018.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni // "Xalq so'zi", 2017 yil 8 fevral.
5. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947 sonli Farmoni.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning 2018 yil 28 dekabrda Oliy Majlis Senati va Qonunchilik palatasi deputatlariga Murojaatnomasi // "Xalq so'zi", 2018 yil 29 dekabr.
7. 2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni.
8. "O'zbekiston-2030" strategiyasi to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi PF-158-son Farmoni.
9. O'zbekiston Respublikasi Ta'lim to'g'risidagi qonuni, 2020-yil 23-sentabr.

Darslik va o'quv qo'llanmalar

1. Mansurov U. Tarix o'qitish metodikasi. Darslik. Toshkent, TDPU, 2022. 158-bet.
2. Mansurov U.N., Raxmatullayeva A.R. Tarix o'qitish metodikasi. O'quv qo'llanma. Toshkent, TDPU, 2019. 144-bet.
3. Eshbekova Dilafruz, Eshbekova Gulshan. Tarix o'qitish nazariyasi va metodikasi fanini o'qitishda chizma va jadvallardan foydalanish. Toshkent – Tamaddun, 2014, 292 b.
4. Z.T.Xolboyev, F.Sh. Aqchayev, D.T.Eshbekova, G.T. Eshbekova. Tarix fanlaridan laboratoriya mashg'ulotlarini bajarish usullari. (O'quv-uslubiy qo'llanma). Toshkent. "MUMTOZ-SO'Z", 2016. - 148 b. (79-145 b.).
5. O'zbekiston tarixi, 1 kitob. Toshkent. "Donishmand ziyosi" MChJ, 2021. -624 b.
6. Eshov B.J., Odilov A.A. O'zbekiston tarixi, 2 kitob. (XIV asr o'rtalaridan – XIX asr ikkinchi yarmigacha). Toshkent. "Donishmand ziyosi", 2020. -407 b.
7. Murtazayeva R.N., Odilov A.A., Ermetov A.A., Soipova K.D. O'zbekiston tarixi. O'quv qo'llanma. T., Donishmand ziyosi, 2020. 768 b.
8. O'zbekiston tarixi. II jild. (XIX asr ikkinchi yarmi – 1991 yil). To'ldirilgan, qayta ishlangan 2-nashr. Mas'ul muharrir: Murtazayeva R.N. Toshkent. "VNESHINVESTPROM, 2019, 475 b.
9. Jahon tarixi 7 [Matn]: 7 sinf uchun darslik / L.M.Nasrullayev [va boshq.]. –Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2022. -152 b.
10. Jahon tarixi 8 [Matn]: O'rta ta'lim muassasalarining 8-sinf o'quvchilari uchun darslik / R. Farmonov va boshq. – Toshkent: Cho'lpon nomidagi NMIU, 2019. – 160 b.
11. Jahon tarixi 9 [Matn]: Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 9-sinfi uchun darslik / M.Lafasov va boshq. 4-qayta ishlangan va to'ldirilgan nashri. - Toshkent: "O'qituvchi" NMIU, 2019. - 160 b.
12. Jahon tarixi 10 [Matn]: 10-sinfi uchun darslik/Sh. Ergashev [va boshq.]. –Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2022. – 180 b.
13. O'zbekiston tarixi 10 [Matn]: umumiy o'rta ta'lim maktablarining 10-sinf o'quvchilari uchun darslik / S.Tilabayev va boshqalar. - Birinchi nashr. -Toshkent: Yangiyul Poligraph Service, 2022. -192 b.

14. Jahon tarixi 11 [Matn]: O'rta ta'lim muassasalarining 11-sinfi va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi muassasalarining o'quvchilari uchun darslik / Sh. Ergashev, B. Xodjayev, J. Abdullayev. – Toshkent: «Turon-Iqbol», 2018. – 144 b.

Qo'shimcha adabiyotlar.

1. O'zbekiston tarixi. (1-kitob). Mas'ul muharrir: A.S.Sagdullayev. Toshkent. "VNESHINVESTPROM, 2019, 634 b.
2. O'zbekiston tarixi, (1 kitob). Mas'ul muharrir: A.S.Sagdullayev. Ozbekiston Respublikasi „FAN“ nashriyoti davlat korxonasi Toshkent-2018. 512 b.
3. Urakov D.J. Xolliyev A.G., Gabrielyan S.I., Tursunov R.N., Maxmudov O.A., Rozakov A.A., Biykuziyev A.A., Xaynazarov B.B., Djurayev R.X., Kenjayeva N., Ziyayeva D.X., Otarbayeva G.K., Turekulova J.E. Jahon tarixi (Qadimgi Sharq). (1-tom, 1-jild). Darslik. T., "Innovatsiya-Ziyo", 2020. 116 b.
4. Urakov D.J., Tursunov R.N., Biykuziyev A.A., Xaynazarov B.B. Jahon Tarixi (Qadimgi Sharq, Qadimgi Yunoniston va Rim tarixi). Toshkent. "Innovatsiya-Ziyo" 2020. 292 b.
5. Nizomiddinov N. Janubiy Osiyo xalqlari qadimgi tarixi, diniy e'tiqodi va madaniyati. 1-2-3-kitoblar. Toshkent. "Fan va texnologiya". 2017. 856 b.

Axborot manbalari

1. www.unilibary.uz
2. www.lib.jdpu.uz
3. www.edu.uz
4. www.e-tarix.uz
5. www.natlib.uz
6. www.tarix.uz

Mutaxassislik fanlar bo'yicha o'tkaziladigan Davlat Attestatsiyasini baholash

MEZONI

Mutaxassislik fanlar fani bo'yicha o'tkaziladigan Davlat Attestatsiyasi yozma ish shaklida o'tkaziladi. *Yozma ish variantida 5 ta savol (O'zbekiston tarixi fanidan 2 ta savol, Jahon tarixi fanidan 2 ta savol va Tarix o'qitish metodikasi fanidan 1 ta savol)* aks ettiriladi. Yozma ish variantlarida O'zbekiston tarixi fani bo'yicha uch xil guruhdagi savollardan tuzilgan:

- birinchi guruh savollari O'zbekistonning qadimiy tarixidan to Shayboniylar hukmronligiga qadar bo'lgan davrlarni qamrab oladi.

- ikkinchi guruh savollari O'zbekiston tarixida alohida o'ringa ega bo'lgan Shayboniylar davlatining tashkil topishidan boshlab to O'zbekistonning o'z mustaqilligini qo'lga kiritgan davrgacha bo'lgan oraliq savollarini qamrab oladi (XVI asrdan 1991-yilgacha).

- uchinchi guruh savollari O'zbekiston davlat mustaqilligini qo'lga kiritgan davrdan boshlab shu bugungi kunga qadar kechgan siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy va ma'naviy yuksalish yillari tarixini o'z ichiga qamrab oladi.

Jahon tarixi fani bo'yicha to'rt xil guruhdagi savollardan tuzilgan:

- birinchi guruh savollari jahon tarixining ibtidoiy jamoa tuzumi bosqichidan to Rim respublikasining qulashiga qadar bo'lgan davr bo'yicha.

- ikkinchi guruh savollari jahon tarixining V asr (ilk o'rta asrlar davri) dan to XV asr (O'rta asrlarning rivojlangan davri) gacha.

- uchinchi guruh savollari Jahon tarixining Yangi davri (XVII asr ikkinchi yarmidan to XX asr boshlarigacha).

- to'rtinchi guruh savollari Jahon tarixining eng yangi davri (XX asr boshlaridan to XX asrning oxirigacha).

Tarix o'qitish metodikasi fani bo'yicha asosan o'quv dasturidan kelib chiqqan holda tarix fanini o'qitishga oid savollarga asosli javob beriladi.

Yozma ish variantlarida keltirilgan har bir to'g'ri va to'liq javob uchun talaba barcha blok savollarini, ya'ni tarixiy jarayonlar, voqea-hodisalar mazmuni, mohiyati, sabablari, natijalarini izchil o'rganishi, tarixiy atamalar va shaxslarning nomini to'g'ri aniqlashi, ijodiy yondashish va javobda mantiqiy yaxlitlikka erishish baholash uchun asos bo'lib hizmat qiladi.

YDA yozma ish sinovlarini o'tkazish uchun 1 soat 30 daqiqa vaqt beriladi.

Mutaxassislik fanlaridan Davlat Attestatsiyasi bo'yicha umumiy o'zlashtirish ko'rsatkichi 60 dan 100 ballgacha baholanadi:

Bitta variantda 5 tadan savol bo'lib, har bir to'g'ri javob uchun maksimal 20 ball qo'yiladi.

BAHOLASH MEZONI

I. 60111100-Tarix yo'nalishi talabalariga mutaxassislik fanlaridan Davlat attestatsiyasini yozma shaklda o'tkazish tartibi va baholash mezonlari

Bitiruvchi kurs talabalari O'zbekiston tarixi, Jahon tarixi va Tarix o'qitish metodikasi fanlaridan Davlat attestatsiyasi ko'p variantli yozma shaklda o'tkaziladi. "Yozma" variantlarning har bir savol uchun javob 20 ball bilan baholanadi.

Davlat attestatsiyasida har bir yozma javoblar quyidagi mezon asosida baholanadi:

- berilgan savolga to'g'ri va to'liq javob yozilsa, savolning mazmuni, mohiyati to'g'ri va izchil yoritilsa, shuningdek, ijodiy yondashilsa, javobda mantiqiy yaxlitlikka erishilsa o'zlashtirish ko'rsatkichi **17,1 - 20 ball** oralig'ida baholanadi;

- berilgan savolga to'g'ri javob yozilsa, savolning mazmuni to'liq yoritilgan bo'lsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi **14,1 - 17 ball** oralig'ida baholanadi;

- berilgan savolga noto'g'ri yoki yuzaki yozilgan bo'lsa, biroq berilgan savolning mazmuni to'liq yoritilmagan bo'lsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi **11-14,1 ball** oralig'ida baholanadi;

- berilgan savolga javob noto'g'ri yoki yuzaki javob berilsa, qo'yilgan masalaning mohiyati mazmuni ochib berilmasa, unda o'zlashtirish ko'rsatkichi **0 - 10,9 ball** oralig'ida baholanadi. (17,1-20 ball - a'lo, 14-17 ball - yaxshi, 11-14,1 ball - qoniqarli, 0-10,9 ball - qoniqarsiz).

5 baholik	100 ballik		Baholash mezonlari
5	90-100	a'lo	"Talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi, fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega" deb topilganda
4	70-89,9	yaxshi	"Talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega" deb topilganda
3	60-69,9	qoniqarli	"Talaba olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega" deb topilganda

2	0-59,9	qoniqarsiz	“Talaba fan dasturini o‘zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi, fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega emas” deb topilganda

ESLATMA: Yakuniy davlat attestatsiya jarayonida qo‘yilgan bahodan norozi bo‘lgan bitiruvchilar yakuniy davlat attestatsiyasi ballari e‘lon qilingan kundan e‘tiboran 24 soat ichida appelyatsiya komissiyasiga murojaat qilishga haqli. Yakuniy davlat attestatsiya komissiyasi va talaba o‘rtasida baholash ballari bo‘yicha yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan muammolar maxsus appelyatsiya komissiyasi tomonidan ko‘rib chiqiladi hamda DAK raisi bilan kelishilgan holda xulosa qilinadi.

Umumiy tarixi kafedrasi mudiri

dots.A.Pardayev

O‘zbekiston tarixi kafedrasi mudiri

prof.F.Toshboyev